

شعر مجموعه سی
نادر پاشا

شاعر نادر پاشا

سیوینیرم یاشاییرام (شعر مجموعه سی)

نادر پاشائی

nadirpasha9@gmail.com

قطع: رقعي / تعداد صفحات: ۱۶۸ / فونت: ب زر ۱۴

نوبت چاپ: اول / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه / تبریز ۹۵

ویراستار: احد فرهمندی

شابک: ۹۷۸-۰-۹۶۱۲۱-۶-۱

طراح گرافیک: وحید دولتشاهی

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

مرکز فروش: تبریز - ما بین سه راه طالقانی و تربیت مجتمع

تجاری استاد شهریار زیرزمین - پلاک ۴۶

تلفن: ۰۴۱-۳۵۵۴ ۷۵۱۰

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

سرشناسه: پاشایی، نادر، ۱۳۳۴-

عنوان و نام پدیدآور: سیوینیرم یاشاییرام (شعر توپلوسو) / نادر پاشایی (پاشا).

مشخصات نشر: تبریز: آذربایجانی ترک، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۱۶۷ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۰-۹۶۱۲۱-۶-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: ترکی.

موضوع: شعر ترکی -- ایران -- قرن ۱۴

رده بندی کنگره: PL۳۱۴ س.۹ ۱۳۹۵ اپ/۱۵۳ س.

رده بندی دیوبی: ۸۹۴/۳۶۱۱

شماره کتابشناسی ملی: ۴۱۹۴۵۹۸

بو اثره، جان سيرداشيم، بئيوک شاعري يميز موغان (محمد على
نهاوندى) نين نفسى تو خونناسايدى، دايرلى شاعر و يازار
دostom اوياق (احد فرهمندى) ين بوتون وارليغيلا بو ساحده ده
چالىشماسى اولماسايدى، يقين كى «سئوينيرم ياشاييرام»
كتابىم ايشيق اۇزو گۈرمىزدى. بىلەلىككە درىن سايغىلارىمى
اونلارا سونوب، بو مجموعەنى بوتون آزادلىق سئور انسانلارا،
بىرىاشىل يابراق كىمى تىقىيم ئەدىرم.

ايچينده كيلر

اون سؤز • ١١

قوشمالار

بىر گۈن منى چاغىرگىلان • ١٨	يامان گۇنلەر • ١٩	ايىندى آمان • ٢٠	أۈزگۈرلۈك • ٢١	يۇخدور • ٢٢	كاش • ٢٣	اولسايىدى • ٢٤	حىرىتىنەيىك • ٢٥	يادىمما دوشدو • ٢٦	وطن • ٢٨	بئلهدىر بورادا پۇست مودرنىزم • ٣٠	دوردلوكلەر	شىيورلە گۈرۈش • ٣٤	آى عاشيق • ٣٦	پاييز • ٣٨	دارقىقىن • ٤٠	بىر شاعر دوستوما • ٤٢	ياشار اوغلو ماما • ٤٤

- بو یئرلر • ٤٦
اسگى سؤيىكىلر • ٤٨
اوْرك پايزى • ٥٠
عسکر • ٥٢
گله بىلمىرم • ٥٣
گۈزلەن • ٥٤
غربتله غربىيليك • ٥٥
منه قىلىش چكىسى قىش نىلەيەجك • ٥٦
دوپۇنور اوْرگىم • ٥٨
تاپىشىرىق • ٦٠
بئيوىك شاعر موغان دوْستوما • ٦٢
ترورىستلر • ٦٤
آغلادىن قوْينومدا • ٦٥
زنگ آچدىن • ٦٧
گىلايە • ٦٩
ياشا اى آزادلىق؛ ياشا اى وطن • ٧١
بىر سحر آيىلىق • ٧٢

غىزلىلر

- نازلى جانانە • ٧٦
گركلر • ٧٨
هاراي هاراي • ٨٠

ترجىع بند، تىركىب بندلر، مىشوى

- گىتىر تىلى سازى • ٨٢
دوزاق • ٨٤
دنيا هئچ كيمين • ٨٦
جبەھە • ٨٨

ئىشى لىر

- ٩٢ آى اۇزگورلۇك •
٩٣ سئوينيرم ياشاييرام •
٩٥ آلدات سن اۇزونسو •
٩٧ كۈچدۈم •
٩٨ سازىم سوسدو •
١٠٠ بىر خاطىرە •
١٠٣ شىدا •
١٠٥ دوست آختارىب، يار گۈزىرم •
١٠٧ يامان سىنىزلىمېشىم •
١٠٩ يۈلۈمۈ گۈزىلمەيىن •
١١٣ يۇنخو •
١١٥ آنا •
١١٧ دىنيادا نە غىم وار اورىگىمدىدى •
١١٨ بىرگۈن قايىداجايام •
١٢٠ يالقىزلىق •
١٢١ درېچە •
١٢٣ يېنى بىر سۆز •
١٢٦ سئوگى •
١٢٨ آستارا ساحلىنده •
١٣٠ عزيزىم تىل اوزوندىن •
١٣٢ اگر •
١٣٤ سربىستلىر
باشامىمین اللينجى ايلى •

- ۱۳۷ داعش
- ۱۳۸ سئل
- ۱۳۹ کاظم
- ۱۴۰ يۇللار
- ۱۴۱ دىئ دانىش
- ۱۴۲ كۈنلۈمۈن كۈرپەسى
- ۱۴۳ قاراداغ زىزلىھىسى
- ۱۴۴ قوْيۇنلار
- ۱۴۵ سن
- ۱۴۶ ترسە
- ۱۴۷ آخ اى ئۆزگۈرلىك
- ۱۴۸ سوچۇن يۇخ
- ۱۴۹ دانقىلاق
- ۱۵۰ حىرىت
- ۱۵۱ يالىزى

چىۋىرى

- ۱۵۴ حقىقت
- ۱۵۶ سئوردىن سن منى
- ۱۵۷ آنلاسايدىم اوْ گۈن
- ۱۵۸ يانلىشىلىق بىزايىلە ايدىر
- ۱۵۹ بىلە اولدو
- ۱۶۱ بىلىرسىمى؟

سۆزلىك

اون سؤز

دنيادا؛ باشقاصنعتلر كيمى شعر، هنر سانيليرسا، يوْز، مين، بلکه ده
يوْزمىن نَفردن بير نَفردە گُورونن بير گُوروننگودور كى بعضى هنرلره
تاي، نه مۇروشى، نده اويرَنىلن، يا بير سيرا اوْلگؤيىه تن وئرن بىر
صنعتدىر، توْتاق كى چالىشقاڭالى درىن فيكىرىن، بىلگى لە
تجربەنин چۇخلوغۇ، اوْنۇن يېتىگىن لىيگىننە ئىتگىلى دىر. آنجاق: اوْ،
ضميرلىن دۇرولوغوندان دۇغرولان، خىاللارين شعاسىجا اوْچان؟
فيكىرىن انگىن لىيگىنچە قاچان بير گُوروننگودور كى هر بىر
شاعيرىن نه اوْلدوغونو، هارادا، هانسى زاماندا؛ نىچە دۇردوغۇنو،
دوشۇنچەسىنندن آسىلى اوْلاراق قلمىنندن، طبىعىنندن سوْزوب، صايىفا
اوستە اوْتوردور. بۇ نىدلە شاعيرىن قۇشدوغو شئورلىرى اوْنۇن
ياشايسىشىنдан، دوشۇنچەسىنندن، سۇندا كامالىنдан تۈرَنن بير تور
درىك لردىر كى هنر دنياسينا باغيشلاپتىر.

آيدىن دىر كى هر بىر شاعيرىن شعرى ذوقونا باغلى اوْلاراق
ياشايسىشى ايله ايلگىلى؛ خىالى ايله قاتىشىق قۇنۇلارдан، باخىملا ردان

يارار لانىب؛ اوْزونو تاريخلە ثبته يئيرير نادير پاشانىن ياراتدىغى اثرلرده، بۇ قايدادان آيرى دېيل. بۇ ندىلە اوْنون شعرلرى ده بۇتونلو كىدە ياشادىغى دنياسىندان آسىلى اوْلاراق اوْچ حىصە يە بۇلونور.

البىنە بۇ يازى اوْنون سۆزلىرىنە، نە تحقىق، نە دە تنقىidle ياناشماق ايستەمە يىر، آنجاق؛ شاعيرىن ذوق لا خيال دنياسىنى تانيماق؛ يۇللارىندا آچىق گۈزلە آياق گۇئىتىرىمك، گىركلى گۇرسەنير.

- بىرينجى بۇلكۇ؛ اوْنون دوغال ساز، سۆز قۇجاگىندا بىلەنن ذوقونون دۇرولوغودور، اوْ بۇ شئعلرده طبىعەت لە قارىشىقلى؛ سازلا دؤйونن اوْرەك دۇيغۇسونو هنر ساحەسىنە بىلدىرمك اىستە يىر:

خىاليمدان چىخماز اوْلدو بۇ آخشام آياغىمین آلتىندا كى بۇلودلا نۇرۇز گولو يازىن بۇ بىر چاغىندا آى طبىعەت سىنە، سىر وار، سەھىر وار !!

يادا:

بىش گۇنلوك حياتى چۈخ گۇرۇب منه دؤйونور، اوْرەكىم يامان دؤйونور بىر كۆپرەك سئىگاهىن پرەدەرىنە سازىم سىزىلدا يىر، كامان دؤйونور بعضى ده اوْنلارا خۇر باخانلارين قارشىسىنا چىخىب، بىر عاشيق كىمى اوْز سئوگىسىنى قۇروماغا جان آتىر.

عۇمرۇنون باغينا دوشىمەسىن پايزى اسىمەسىن سازاقدا اوْرەك تىل لرى تؤكمەسىن آل الوان ياپراقلارىنى عشقە قىيم چىخان خزان يئل لرى

يادا:

قولاقلار كار ائدهن اوْگىسى بىر فيكىر دېئير يېيشىدىرىن ساز بۇ ساطىنى بىلەرى؟ اينجە بىر صنعت قدرىنى مۇھوماتلا سۇوان اوْز حىاتىنى

ایکینجى بؤلگۈ؛ گنج چاغىندا، قانلى دئيوشه وارىلماسى، اوْ
اوْيوندا اۇرتاق اوْلماسى؛ نهايىتە عرصەدن قىراقدا، عراق اوْلەكەسىنده
دۇستاقلانماسى اينجه ذووقلو، ايپك خىاللى شاعيرين فيكىرينى اوْزونه
دۇغۇرۇ چكىب، ايستَر، ايستەمز اوْ اولايدان طبعىنده اثرلر گۇرورو كى:

آخ! سىزىن قايغى نيزدان، آلىشىب كۆل اوْلار كىن

بېزىكىدىم ياشا يىشىدان

پايىز دوزنگاھىنин گونشسىز پۇسقۇسوندا

آنلاريم تالان اوْلدۇ

طالعىمە باخ منىم،

گۇر قىسماتىم ھارادان،

ھانسى بىر دالان اوْلدۇ

يونان افسانەسىنده، [تو كا = كىھلى] بارەسىنده گلن سۆزە مصداق:
(آى قىسا عۇمورلو، آجى طالعلى اوْغۇل، نىيە مندن ايستە يېرسن بىر
شئىلدەن دانىشىم كى بىلەمگىن، بىلەم گىندىن ياخشى دىر) بۇرادا،
پاشانىندا باخىشى بۇندان آيرى دئىيل، اوْ دۇستاقدا باشينا گلن
چىتىنلىك لەرن، ايشكىنچەلەرن ھېچ سۆز آچماق ايستەمە بىر، آنجاق:
ائل اوْباسىندا اوْزاق دوشىن بىر انسان كىمى دائىما سۆز آپارىب
دانىشىرسا، اوْز كىملى گىنە سۋىكىنىب، درىن سئو گىسىنى ائل اوْباسىنا
يئيرمك ايستە بىر.

-.. اوْچونجو بؤلگۈ، شاعيرين اوْزوندە ئىلشەن يېتگىن فيكىرى،
ذئوقو ايلە توشاڭشان اثرلىرى دىر كى بۇرادا شاعيرين هەر بىر شعرى

يېتىگىن فيكىرى ايله كىسکىن قلمى ايله ياناشى اجتماعى مضمونلارا
مالىكدىر كى اورنىڭ كەمپەن ئۇلاراق دَربَچە آدلى شعرىنى اوْخويوروق:

غم توْستوسو، قارالتمىش
اوْرَگىمىن؛ قۇرۇملۇ،
تۇزْتۇرپاقلى ئوينە

چرچىوهسى چۈرۈمۈش
بىر دَربَچە آچىلىر
يالىز بۇ دَربَچەدەن
ائويمە ايستى آخرىر
گۇنىشدىن نۇر ساچىلىر

بۇ دَربَچەدەن گئىجە
باخاندا گؤويە، تكجە
اولىدوز سوزوب آى يانىر

بىر عۇمور آزادلىغا
حىسرەت قالان گۈزلىرىم
صابابا بۇ داريسقال
دَربَچەدەن بۇيلانىر

آخ...
نىليلەمك! حياتىن
گۈمانى تكجە بۇنا گلەميش

-منچىن -
بۇنۇدا أسىر گىسىدى اگر

نه گۇنىش منى دۇيوب
 قىشىن سَرت كولگىيندە
 توْنقالىن قالا ياردى
 نه دە قالىن گئجهلر
 آى قۇللارىن اۇزادىب
 بۇينو ما دۇلا ياردى
 نه اوْلدوزلار نازلاردى گۆزلىيمدە اۋزلرىن
 نه زؤھىرە اوْخوياردى
 جان دۇيغومدا سۈزلىرين

تۇتالىم دنيا منه قارانلىق بىر گئجهدىر
 آنجاق: ياشايىپ
 ‘منى’
 ياشادان، يالنىز، يالنىز،
 بۇ جانلى دَرَبَچەدىر.

* ادبىياتين كىچىك خادىمى: محمد على نهاوندى (مۇغان)

- دقت -

بۇ شعرلىرين دۇزنله مسىنندە اوْنلارين ياردىلان تارىخى ترتىبى نظرە آلينما مىشدىر.
 ٩٤/٤/٢ (شاعر)

قۇشمىلار

بیر گون

خلوتىنин بۇ جاغىنىـا	بىر گون منى چاغىر گىلان
پىچىلدايىم قۇلاغىـنا	دردلرىمىن مىنـىدە بىرین
قويمور گولـه باـغدا چىچـك	چوـخـدانـدىـر كـى قـارـاـكـولـكـ
قىزـيل گـولـون بـوـدـاغـىـنـا	اوـچـوبـ قـونـمـورـ آـغـ كـېـنـكـ
كـؤـنـولـ گـئـزـدـنـ فـايـدـالـانـمـىـرـ	داـشـعـرـىـمـدـنـ شـنـلىـكـ دـامـمـىـرـ
سـئـوـينـجـىـمـىـنـ دـوـدـاغـىـنـا	چـوـخـدانـدىـرـ كـى گـولـوشـ قـونـمـورـ
چـالـدـىـ سـنـىـ سـاـغـدـانـ ؟ـ سـوـلـدانـ	نـادـىـرـ پـاشـاـ آـجـىـ دـؤـورـانـ
خـزانـ دـوـشـدوـ يـاـيـلاـغـىـنـا	تـۇـمـدـوـ گـونـشـ دـوـنـدـوـ چـاـوـلـانـ

يامان گونلر

آجى گونلر يامان گونلر	اورگىمه قور سالدىلار
دېنجلىگىمى آلان گونلر	سۇينجىمە تالادىلار
خىال دۇنموش فيكىر حىران	گۈز گۈردو كجه دمير تىكان
قىسىرده قالان گونلر	جان توڭىن، اۇتوشىمىز آن
عئومور كېچر جانا سىنمز	اولو كىمى ساكيت، دىنمز
ايلان كىمى چالان گونلر	سۇينجە بىر اوْزو دؤنمز
سوزالىرام قىسىدە من	سانما يىن اوز كدرىيمىدىن
آنام ساچىن يۇلان گونلر	يۇخ؛ ساچىما دۇلدۇرۇر دن
يئردىن، گۈيدىن ياغىر ذلت	نادىر پاشا؛ آجى غۇربىت
مردى دردە سالان گونلر	چالىخلايىر داردا غيرت

عراق، تكريت. اسirلىرى دوستاقى ۱۳۶۸

ايندي آمان...

ايندي آمان خوماريندان	سئوگين ايله آليشديردين
باخيشىنин تووماريندان	آيرى دوشدوك دويمamish ken
سووسانسىز بىر ساعاتىن	نه فاياداسى او حياتىن
آلداديجى قومماريندان	غافيل ايدييم كاباناتىن
ياخالادى آجى دومان	شن ليگىمى قاپدى زامان
فلك «ميمك»، «سومار» يندان	درديميذه وئردى درمان
نه آى باخار نه گون ساچار	دostاق باغلى ايتمىش آچار
اوتىن گونلر زوماريندان	كىچىنirم، ناچار-ناچار
ايندي آمان خوماريندان	سئوگين ايله آليشديرдин
باخيشىنин تووماريندان	آيرى دوشدوك دويمamish ken

اۋزگورلۇك

چىچكلىرىن عطىرىسىن	سن سحرىين شن نغمەسى
چىنارلارىن چتىرىسىن	اۇرمانلارىن ياشىل دۇنسو
اوپلاغىسان گۈنۈن آيىن	دۇرولوغو آخار چايىن
سن ائللەرە گەتىرىسىن	ياشامىن آن شىرىن پايىن
محبىتىن قان قارداشى	سعادتىن اوْجا باشى
گۆزلەلىگىن سطىرىسىن	طىبعتىن قىلمداشى
عشقىن سىنماز قانادىسان	آغىزلارىن بال دادىسان
هدف لرىن خطىرىسىن	اۋزگورلىرىن مورادىسان
يۇخ هنيرتىن گلمىرىسىن	بوُايتگىنلىك دئىيل بىسىن
منىم كىمىسى اسىرىسىن	اولمۇيا كى دار قفسىن

بغداد، الرشيد دوستاغى، ١٣٦٧

يۇخدور

بىر حالىما يانان يۇخدور	دۇستاقلاردا تك قالمىشام
مندىن حالى يامان يۇخدور	خزان ووروب سارالمىشام
گۈزىدىن اوزاق دار قفسىيم	ياد اولكەدە يوخ بىر كىسيم
آزادىغا گۈمان يۇخدور	ھېچ بىر يانا چاتمير سىيم
اوْزو دئۇنۇشدور سحرىن	خيال اوْجا دۇيغۇ درىن
حسرتىنى آلان يۇخدور	حسرتىدەيم بىر گۈزلرىن
بىللى سينميش قۇچاقلارىن	ايشى توْتموش آلچاقلارىن
ظۇللمە قۇر سالان يۇخدور	اودۇ سۈنمۇش اوْجاقلارىن
بىر آنىنى بىرايل سانىر	پاشا ايچىن - ايچىن يانىر
دۇغرو سۆزه يالان يۇخدور	بىكچى نه آنلىرنە قانىر

کاش

شعریمی دۇندورا بىلمەدی زامان

ئېرە شعوررودا سالمايايدى کاش

اکدىگىم گۆللەرى داشا دۇندىرەپ

قايىتارىب باشىما چالمايايدى کاش

گنجىلىك چاغلارىمى آلمادى ايشيق

گۈنلەريم ظۇلمتلە دوشدو دۇلاشىق

دىلىك چىنگىنى باسىدى سارماشىق

بو جۇجوق گنجىگە دالمايايدى کاش

يۇكسەلېب يام - ياشىل زىروھلەر اوستە

الوان چىچككىلەرن توٰتايىدىم دستە

حال اوستە او خويوب سئڭاھ شىكىستە

اوّره كىدە بىر نىسگىل قالمايايدى کاش

نسىمەسىدى سرىن سەحرىن

يوپايدى اوّرگىن پاسلى گەدرىن

پاشانىن عؤمر وندن قالان گۈنلەرين

دۇمان يال - ياماجىن آلمابايدى کاش

اُلسایدی

بىر گۈن سىنسىزلىگە دۆز مزدىم گۈلۈم
قانادىم اُلسايىدى قۇلوم اُلسايىدى

اوْز اوْسته سوْرۇنوب سنى اوپىمە يە
گلردىم جىغىرىم يۇلۇم اُلسايىدى

قۇرقولار قۇردولار دۇزاق سردىلىر
اوْمود چۈللەرىمین گۈلۈن دردىلىر
اوْز گورلوك قارشىنداسىنە گىرىدىلر
ايَر باغانلىمايان دىلىم اُلسايىدى؟

قۇدوزلار باغلادى گىدىيى يۇلۇ
اسكىكىلر كىسىلىر ساغ ايلە سۇلۇ
باغانلىدى بابكىن، وارازىن قۇلۇ
آرخادا دايىانان ائلىيم اُلسايىدى

نادىرپاشا داغىن ئۆتەجىك چنى
بۇلبول لە دولاجاق سئوگى گۈلشنى
اوْز گورلوك باساجاق باغرىنا سنى
اۇنۇمدا آخ اۇندا گۈلۈم اُلسايىدى

حسرتیندەيىك

گئجه بۇندان آرتىق آغىرلانماسىن
چۇخداندى سحرىن حسرتىنده يىك
ھىجران قاپىمىزى تاخالاماسىن
سۋويملى دلبرىن حسرتىنده يىك

قارقىش؛ قاراقىشا، قاراعالمه
قارافىكىرلە، قاراماڭىمە
اي سحر ايشىغى بۇ قاراغە
سوۇن قۇي خوش خبرىن حسرتىنده يىك

گؤى اوْرماندا آسَن سرىن اسىم لىر
يۈلۈنو گۆزلە يېرپاشا هر سحر
ياشىل ذىروه لىردىن بىر ائىلە سفر
گل شىرىن دەملرىن حسرتىنده يىك

تبريز - ١٨/٤/٧٩

ياديمما دوشدو

ئنه قۇلاغىما گلدى سازسى

رؤيالى گونلىرىم ياديمما دوشدو

آخر چاي اوئوننده بولاق باشىندا

ضيالى گونلىرىم ياديمما دوشدو

اوجالىب زирوه يه باخديقجا درين

ياشامىن جنتىين گئورورم بريين

اوزومە گولمەدە يار شيرين - شيرين

معنالى گونلىرىم ياديمما دوشدو

حياتى كۈرلايان داش اوركلرى

قۇدوز قابانلارى كار كېپكلرى

آزدىرمىشدى بىزى آغ بىرچكلرى

قادالى گونلىرىم ياديمما دوشدو

بۇمبا پارتلايسى انسان فريادى

قاتىشير آغى يا دىرىيلىك دادى

پۇسقۇدا دايانيب اولوم صيادى

باھالى گونلىرىم ياديمما دوشدو

يئللرین اليnde قوروموش كوللار
اوزانير ساغ-سولا سونو يوخ يوللار
يوّرويور ناچارلار امر ائدير خوللار
بلالى گونلرييم ياديمادوشدو

پاشابۇ گونلريين بىر سونودا وار
يىخيilar ظولم ايله چكىلن دۇوار
تلسى آستادان يوللانان باهار
صفالى گونلرييم ياديمادوشدو

ممك، شېيدىر تېسى، ۱۳۶۶

وطن

سنده ئۇمۇر سوْردوْم، سىنىز ياشادىم
آى منه مەق—دّس سايىلان وطن
گزدىم غريب كىمى اۋز ائل - او بامدا
بىر ئۇمۇر آه ايلا وايىلان وطن

سېين تاپىلمادى دردىنە علاج
نە بلک ايش وئردى نە دە قىزىل تاج
قالدىق بىر ذرە جىك ايشىغا محتاج
آغىر هفتە لرلە آيىلان وطن

آلداندىق تارىخىن يالانلارينا
سۇيىكىندىكك أپرىمىش پالانلارينا
ايىلىرى تاپشىردىق نادانلارينا
كىچىنلىكك بىر سира خايىلان وطن

سنده حىات بۇيۇ غم - كَدَر گۈردون
چىنگىزلى، افسىنلى، اسکندر گۈردون
نە لر چىكىدى باشىن، دى! نە لر گۈردون
دردىلى اوْرَكىرده آيىلان وطن

اۋزگە لر الينه گۈز تىكىب قالدىق
كۆھلنى چىنلىلى يۇللا راسالدىق
اوْتورو بوجاقدا خيالا دالدىق
باش قارىشىدى قلىان، چاييلان وطن

نه مسيح، تاپىلدى نه يانكى بابا
قهرمان چىخىمادى فيلاتكى بابا
بىزه سيريخ چىكى زامان كى بابا
ازىلدىك نوبت لە ساييلان وطن

آسمەدىم هر اؤتن يامان يئل ايله
داشلا راچىر پىلدىم آغىر سئل ايله
اوْزونە باخىمادىم آجى دىل ايله
گۈزومون ياشىندا، ياييلان وطن

سندە عۇمۇر سوْر دوم، سىنىز ياشادىم
آى منه مقدىس ساييلان وطن
اوْيامدا گىزدىم غريب كىمى اوْز ائل
بىر عۇمۇر آه ايلا واييلان وطن

تبريز

بئله‌دیر بورادا، پوست مودرنیزم
بۇردا ترسه آخیر سۇلار؛ بولاقلار
اسنه يېر اوپاسىز - ائلىسىز يايلاقلاڭ
درەيە باش آيىر ان اوچا داغلار
بئله‌دیر بورادا، پوست مودرنیزم
يۇخدور فرق آيىران آغلا قارايانا
باخان يۇخ، دردىرى؛ آها؛ هارايانا
قارقا كۈچمۈش لاصىن يايپان سارايانا
بئله‌دیر بورادا، پوست مودرنیزم
بۇجاقلاردا؛ اوزمان عاشيق چۈرۈپ
هر ناشى اوزوپە سازىن سۈرۈپ
بىر توْر ؟ گۈندۈزۈدە طۆلمت بۇرۇپ
بئله‌دیر بورادا، پوست مودرنیزم
هر قىم تۇتانا سۈپەلىك يازار
مېرىق، اوْد پوفلەير؛ توپال يېر قازار
آنلار اوتمىز باشا چاتماز انتظار
بئله‌دیر بورادا، پوست مودرنیزم

قۇّوق كىمى شىشىب يالتاق آلچاقلار
قاچاڭ دوڭشوب باشى اوڭجا قۇچاقلار
میدان اوخور اۆزگۈرلەر قۇلچاقلار
بىلەدىر بورادا، پۇست مۇدرنيزم

سۇڭىم دئىير چىخاڭ گۈلشن سىرىنە
دونوق هېيكللەر، سۇزۇن خىرى نە؟
پاشاقايىت آتا-بابا شعرينى
بىلەدىر بورادا، پۇست مۇدرنيزم

تبرىز - ۱۳۹۱

دؤردىلوكىر

«شئـورا» له گـوروش

زامان آخـدى آخـشام گـلدى چـاتىشـدى
آلـدى يـئـنه كـؤـلـگـه اـيشـيقـ هـريـانـى
گـئـى رـؤـيـادـا حـالـلاـتـارـكـنـ سـيـخـ مـئـشـه
سـرـينـ آـسيـمـ جـانـلاـنـدـيـرـدىـ دـنيـانـى

سيـغـالـلاـنـدـىـ بـنـئـوـشـهـ نـينـ تـئـلـلـرىـ
جاـلـانـدـىـ آـنـ خـوـشـ عـطـيـرـلـرـ چـؤـلـ لـرـ
يـانـاقـ اـولـدوـ زـمىـ لـرـهـ لـالـهـ لـرـ
بوـ گـونـ سـحـرـ باـخـ يـالـدـاـكـىـ گـوـلـلـرـ

كـنـديـنـ يـوـلـونـ تـوـتـدوـ بـيرـدهـ طـراـوتـ
شـعـرـ پـريـسـىـ شـاعـيرـ،ـ گـولـورـ اوـزـونـهـ
رـوـحـونـ باـشـقاـ بـيرـ عـالـمـ يـئـنـهـ لـيرـ
سوـ كـامـانـىـ دـيلـ اوـئـيرـهـ دـيرـ سـؤـزـونـهـ

بوـلـبـولـ اوـچـوبـ بـيرـ گـوـلـ اوـستـهـ قـوـنـانـداـ
ياـشـيلـ شـالـلىـ قـوـنـچـاـ،ـ گـوـلـدوـ اوـتـانـجـاـقـ

1-شئـورـ Seyvarـ:اهـرـينـ گـوـنـئـىـنـدـهـ جـوـوـتـ كـنـدـيـنـ يـاخـبـلـغـىـنـداـ اوـلـانـ هـونـدـورـ بـيرـ دـاغـ دـيرـ
ياـزـ چـاغـلـارـيـنـداـ گـئـزـلـ بـيرـ چـايـلـاتـىـ (شـالـلـهـسـىـ)ـ اوـلـورـ.

آرازلا^۱ من جيغىر آچدىق شئورە
چىچەكلىرىدىن يىغا - يىغا بىر قۇجاق

آغ اژدە آغزى دۇلو كۈپوكلە
زىروهلىرىدىن آشىر - داشىر، شارها شار
قۇرخوسوندان سىئل آغلايير گۆزوندىن
قوزئى دە كى گىزلى ياتان تۈزلۈ قار
خىالىمدان چىخماز اوْلدۇ بۇ آخشام
آياغىمىن آلتىنداكى بولۇدلا
نۇرۇز گۈلۈ يازىن بۇ بىر چاغىندى!!!
آى طبىعەت سىنە سىر وار، سەھىر وار

شئورىداغى - ۱/۳۰/۱۳۶۰

.....
۱- آراز شاعير دوستوم اسلطانى نىن تەخلوصىدور

آى عاشيق

آى عاشيق، دالغالار قانادلى، سىسىن
كؤيرلدىر گلر كن اوْتايىدان، منى
شۇلن جارچى سىisan، شادلىق ائلچىسى
كؤرپە چاغلاريمدان تانيرام سنى

اينجىمە آى عاشيق پۇزولدو مسا من
شىلىك سىن ايلەدир، يقىن دير منه
آنjac: سوسماعىمەن - آلىشماعىمەن
باشقاندىنى، قىوى دئىيم سنه

بۇ تايىدا بانلايىر دورمادان بايقۇش
پاسلاتىب سازلارىن گۈمۈش تئل لرى
بۇغور بىر اولكەنин زنگىن صنعتىن
اسكى موھوماتىن قارااللىرى

قوۇلاقلار كار اىدىن اوْگىسى بىر فيكىر
دئىير يېغيشدىرىن، ساز بۇساطىنى
بىلرمى؟ اينجه بىر صنعت قدرىنى
موھوماتلا سۇوان اوْز حياتىنى

آرتىق سارسىلماغىن يئرى دئىيلدىر
قارشىدا بىكىلە يىر گلە جەكىمىز
اۋزە كلى يىر هنر پۇزولا بىلمىز
هنر، داشقىن چاي دىر أصالت، دىزى

آى عاشيق دالغالار قانادلى سىسىن
گلر كن، گۈيلىرە قالدىرىرى منى
آچىرام قوئىنومو آيدىن سَحَرَه
آناراق او قارا كېچە جەيىنى

گل اىچَكَ صباحىن اوْرَكَ آيىلدان
ماھنى لار بادەسىن، زىل - بىلر اوْستە
آرزىيلا اوْمودلە ياشاياق اسَرَكَ
ايتىمەسىن عؤمۇرمۇز ماتىملىك اوْستە
ورزقان، يوخارى آغ بولاق - ۱۳۶۰

پايز

گلدى پايز، غمه باتدى باغچالار
كؤچدو يالين آل ياناقلى قىزلارى
چinarلاردا وئردى ساچىن يىل لره
بوتاقلارى اونوتدولار باهارى

بىلدىرچىن لر، سىغىر چىنلار كوسدولر
اوالى بوش يۇخسول دوشن تارلادان
قرنەيل لر سۇيوندولار دۇنلارىن
سەحرە بولبول يىنه گزىر باغرى قان

سازاق چالىر توڭىنى، اوجادان
ياشىل چۈلۈن بئۆشەسى، سارالىر
چىن بوردو جىغىر لارى يۇللارى
قىزىل گولون دۆرد يىر يانىن قار آلىر

بەت-بەرسى گئى آنلارдан آيرىلان
يايلاقلاردا چادىرلارдан قالدى بوش
ھاي هارايا غريبىسى يىن داغ - دره
ئائى دن اۇزاق، گئور نە سۇلوب پۇزولمۇش

قارانقوشلار ويداعلاشدى پايزلا
 دۇرناالارين آلدى يئرين قارقالار
 طبىعىتىن دۇندوروجو آغالى
 بۇ گۈن صباح، يامجالا راقار- قالار
 مندە بىر يۈل قىراغىندا دايىب
 دۇمان چؤكموش قايالارا باخىرام
 پايز كىمى يازدان اوْزاق دوْشموش
 شىمىشك كىمى قىورىلىرام چاخىرام
 بۇ اوْمودله كى گۆز اوتوب گلە ياز
 شنىك اىدە آغلابىاركىن، گولركن
 دايامىشىام اوْزون؛ اينجە يۈل اوْستە
 گۈزلەمكدىن يورولمىورام هېچ دە من
 قۇي بى باغدا چىچكلىنسىن مىن بۇداغ
 سەن گلەرنىڭ كەن اى سۇن آرزىم شەن باهار
 منىم كەنلۈم انتظاردان آلىشىر
 قايىدىن آى قارانقوشلار، دۇرناالار!

پايز - ۱۳۶۱

دار قفس

کؤنلومون نه قدر دئزومو واردى
داغىلىمېرىپېئلە آجىدان غىمىن
تىكالنى مفتىللەر چئورەمى آلمىش
سنسيزم؛ سنسيزم؛ دارىخىرام من

اوْرَك سىخىلاندا دُوستاقلاڭ اىچىرە
ھەچ اوْمود توْكتىمىز آجىمى منىم
اوْزومە گۈز تىكىن پنجرەلردىن
باخدىقجا دۇوارا چۈخالىرىغىم

دنيا بىر دار قفس من خستە بىر قۇش
قوْل-قاناد آچىرام اوْچا يىلمىرم
ニيچون قىسمتىيم دار قفس اولدو
دوشۇنوب بۇ گىزى آچا يىلمىرم

خيالىم سرحدسىز بىر عالمىدە دير
كاش گىرىپ قۇينونا اوْچا يىلىدىم
داها بۇ دار قفس صبرىمى كسىر
تىكى بۇ ظولمتدىن قاچا يىلىدىم

سیر ائدیب یام- یاشیل ایرمەلر ده
دوشیدیم بۇ قارا كىدردن اوْزاق
آپاسلى دمیرلر تىكانلى سىملر
اوْزو مە باخماين سىز داراق- داراق

بىر شاعر دوستوما

عشقىن ياشيل رۇحلو مىشەلرىندە
دوٽىنى گۈرمۇشىم سۈلاردان زلال
الهامىن ان يوڭىسىك ذىرىوهلىرىندە
يئەنە گزىرسن آمغرورقارتال

شهرتىن كۈلگەلى تۈزلو تۇپراقلى
كۈچەلىرىن گزىمك ياراشماز سنه
قارانلىق گۈرنىدە اىلدىرىيم كىمى
ظۇلمتىن باغرىنى يار، داغىت يئەنە

بو گۈندىن صاباحا بۇيلانانماسابق
يارىن گلن سىلەدە بۇغولا جايىق
بۇ گۈن شعريمىزدىن حقيقىت دۇغسا
بىزىدە صاباح اوْندان دوغولا جايىق

محبت تۈرنىسە؛ حقيقىت دۇغسا
او كۈيرك بۇيالى سطىيرلىرىندەن
آچىلار اوْرگىم يۇنگوللەشىم
هەر دن بىر شعرينى دىتىلەينىدە من

سنه عئومور بويو اوغورلار دوستوم
خيالين قانادلى الهامين تزه
بو سولموش باعچانى پوزولموش باغى
شعرىن گوللريله يتنى دن بزه

١٣٦٤ - تبريز

ياشار اوْغلو ما

قاچيرسان گۆزۈمۈن ئۇنوندە شىلتاق

سۋىنچىم سىن ئىلە اوْجالىر ياشار

اوْدلو محبىتىن سىنير لاريمىدە

گَزركن اوْرَگىم دردى اوْنسودار

قۇللارىن بُويۇما دۇلاشان زامان

يۇكسلير خىالىم اوْلدوزا آيا

دنيا شىرىنلەشىر سىن ئىلە؛ منه

بىر جە آن دىل آچىپ دېينىدە آتا

انسان تك دنيادا ياشاماق ايچۈن

بىر نىچە تاپشىرىق وارىمىدى سنه

ياخشىسى سىنىنىكى، يامانى اوْلسا

اوْنودا قايتارىب باغيشلا منه

هنر دنياسىندا كاماللاتارسان

آردىنجا اوْچماغانى باجارسان ياشار

امىنـم بؤيوىوب ارادەن ئىلە

سۋوڭى يەسۋىكەنىب ياشارسان ياشار

هر زامان دير وئر آزادلېغىنا
 داشى آيقلېلغى ياشايىش بۇيو
 سوڭىنى جانىن تك عزيز توڭىلان
 ياشاحياتىنى سايدام و دۇرو

 دىللىدە بعضا ناموس شرف كىمىدى
 اوْنون كىشىگىنلە دورمالىيىق بىز
 دائم انسانلىغىن حؤرمەتىن بىلىپ
 آزغىنلاغىن بۇينون بۇرمالىيىق بىز

 وطن مقدىس دىرى آنادان عزيز
 اوْنو اۋز باشىنا بۇرا خماق اوْلماز
 بۇنو آنمالىيىق حىات بۇيوندا
 وطن اوْجالماسا ائلده اوْجالماز

 سنه ياشام بۇيو اوغورلار اوْلسون
 عۇمرۇ سئوينچ ايله و وۇراسان باشا
 سوڭىنىن چىچكلى يال ياما جىندا
 دىمەسىن آيا غىن تىكانا داشا

تبرىز - ۱۳۷۷

بو يئرلر

دنىزىدە داي——ازدى	گولو گۈلچوڭك؟ بو يېرىن
كىنلىسى ده، ناسا زادى	كئف سىزلىرى اولوم جول
قارقادان پىس قارىلدىير بايقوش كىمى زارىلدىير	بو يېرىن بولبوللىرى موغنى سى آغىچى
يازى، پايزىلىرى گلىر غىم آغلانىير، دردالىر	سازى، كدرلىرى چالىر بۇلود ياغىش يېرىنە
اويناماقدا يونگوللوك هله يئلىدىر كؤروك	گولمك، قافاسىزلىقدى بؤيوك باباميز گىلەدە
ماتانىن تندىرىنinde ولىشىن شىم شىرىنinde	هله دە يانماللىرى يېق هله دە گۈزلەر قالىب
زۇرلۇدور، مۇرودو چوخ قافاسى بۇش عاقلىي يۇخ	دانقا ز حوسونون قولو دئidiگى هر زامان زۇر
قاپىدا ايت ساخلايىر چۈمماقلانا جاقلايىر	هله دە الله وئىرن مەدقولو يېتەنى

اوْمود صاباحا قالمیش
آخیب يـولـلـاتـان يـازـا
سـیـزـلـاـیـان کـؤـیرـکـ سـازـا
عـدـالـتـین آـلـنـدـه

تبریز - ۱۳۸۰

اسکى سؤيَكَلر

بىز نه تك اوزگنى اوزموزوده
آلدادىپ كىچىرىك تۇزلۇ يۇللارا
يۇمۇرۇق گونشە گئزموزوده
اۇچار كن باخىريق كۆكسوز كۈللارا

بىزى دۇلچا-دۇلچاداشىير كيملىر
بو هۇنكىوروب آخان كوردن آرازدان
چاناڭ جadar-جادار چوروموش سىملر
نه ھاوا چىخاجاق؟ بۇ سينيق سازدان!

بىر چىئىم ساققىزى نېچەسى چىئىر
سۇزۇن ساققىز جاداقيمتى يۇخدور؟
كۈرپە دە آتаниن، گىيىمەن گىيىر!
نه يازىق بىلە بىر كۈرپە جىك چۇخدور

مین ايلدى پروانە شام ايلە يانىرى
گئزلەر پىالەدىر دۇداقلار گولگۈن
قاشلار شمشىر چكىر كىرىپىك اوخ آتىر
نسىل دن نسىلە تاپشىرىلىر بىر دۇن

چكىپلر زنجيره، شعرى- خيالى
دۇستاقدان دۇستاغا سوْرۇنور اۇنلار

سۈزجۇ كلر اۇزوندن دوْشموش آرالى
بَلَكَدىن بَلَكَگە بورۇنور اۇنلار

بىزى بُسارۇنلار ھاراچكىرلىر
ھاتسى ايستەككىلرىن قۇربانى يېقىزى
يۇرمۇرقا فالارى دۇنۇق فيكىرلىر
داريسقال يۇللارىن كاروانى يېقىزى

اَسکى سؤيىككىلرە سؤيىكە نىب ايندى
دىئىريككى گولورو كە مۇرگۇلۇپورو كە
الھى نە قىدر اويدوران اىيدى
اوْشاق چاغلاريمدا ياتدىقىيم يۈپىرو كە

دال - دالى بُودرويوب يىخىلاجا يېقىشلارا
گۈز يوموب آلدانساق بۇش آلقىشلارا
قىينىدا سۇلاجاڭ شعريمىز آرتىق
قارشى گله - گله قاراقىشلارا

چالىش يىنى اثر يارات كى سنى
قالدىريپ آپارسين انگىن لىكىلرە
نە قىدر سئويرىن، قينا، سى منى
آنحاق: فيكىرىنى وئر درىن لىكىلرە

تبريز - ٢٢/٧/٨٢

اوْرَك پَايِزى

ايندى اوْرَكلىرىن پَايِزى چاغىدىير
يارپاقلار، يئل لىرىن ئىنده آسىر
بارلى بۇداغلاردا، قار چانگك هۆرور
بىزى لوْتله مەيە، كولك تله سىر

آغاج دَلَن لرىن تاققاتاقلارى
كىسلەمىر ھلەدە، قۇلاغىمىدادير
يارىجى بالتالار شاققاشاقلارى
ائله بىل منىم ده سۇرا غىمىدادير

هانى آى لوْت چىنار، گۇروشۇ شىرين
چئورەندە اوْچوشان مراد قوشلارى
گۈيلەرنى دَلَن ئىن گۈئىرچىن لىرىن
سەحرىن، گۈن چىرتان يېرى؛ قاشلارى

مسيحانىفسلى ياشىل سۇو گىلىم
نورلو مۇنجوقلارا بۇيلىو بۇلۇتلار
داشلارى يۇخودان اوْيادان آسىم
روزگارلار سازىيلا، اوینايان اوْتلاز

ايندى او آنيلار شيرين يئميش لر
بىر-بىر، داددان دوشوب آجى اولوبىلار
سوْزالىر كېچمىشە سۇيىكەنن اىستك
اوْيغودان اوْيغۇيا چئورىلىرى باهار

٨٢/١٠/٨ تبريز -

عسَّگر

آى قارشىمدا دُوروب بُويونو بُوران
ناچارلىق يولۇنون يولچوسو عسَّگر
غىلى باخىشىندا مىن كدر ويلان
بۇ آخشام يوْسۇنلۇ گۈنىش سىز سحر

سارسىلما قۇرخودان، ايتىرمە ئۆزۈن
اوْرَك سۆزلرىنى گل سۆيلە منه
رحمتىسىز گئى لىرە زىللەمە گئۈزۈن
كرامت اوْلۇر سايئر دندى يئنه

باخدىقجا اوْزومە سۆزلۇ گۆزلىرىن
اورەك بۇ يلوغۇندا، نىسگىل تۇخورام
بۇغا زادا دوْشىسىدە، دوْيۇن سۆزلىرىن
آجى هيچقىرىتىدان، گىزلىين اوْخورام

گئورر گئۆز، اوْرَكده، كېچنى آنلار
دىئىلر اوْرَكدىن اوْرَىيە يۇل وار
كاش بىزى بۇ گۈنە سالان قابانلار
بىر كئورپە آىى تك آنلايايدىلار

ايلام، ميمىك - ١٣٦٦

گله بیلمیرم

بیر گون سنسیز لیگه دئزمزدیم گولوم
قانادیم اوْلسایدی، قولوم اوْلسایدی
اوْز اوْسته سورونوب سنى اُپىمه يه
گلردىم، جىغىرىم يولوم اوْلسایدی
نه اوْلدوزوم واردى نه آيم، گولوم
ظولمتىن باغرىنى دله بیلمىرم
قىناماسو گىلىم قىناماير
سەين گئروشونه گله بیلمىرم

عراق، تكريت- اسirلر دوستاغى - ١٣٦٨

گۈزلسن

گۈزلسن، گۈزلسن! اۋىلە كى يالىز
باھار قۇچاقىندا، يېرىنى سالمىش
ھىجراندىر ائلەين، اۋزو مەدە يالقىز
گۈزوم اوْزاقداكى دۇماندا قالمىش

گۈزلسن دئىيرم، كاش انسانىندا
قىشىنин، آردىنجا گلىدى باھار
طبيعت كۆكسونە دؤنن بىر يازىن
آل لرى انسانا آچايىدى يۇللار

سئۆرم اوْزونە باخماسىن پايىز
آسمەسىن سازاقدا اوْرەك تىل لرى
عەمۇرونۇن باغىنا، دئۇنمەسىن گۈرۈم
عشقە قىيم چىخان خزان يېل لرى

تبرىز - ۱۳۷۴

غوربىتله، غريبلىك

غۇربىت لە غريبلىك،... سىخمازدى منى
اڭرىبو دىنلادا، سەن اولماسايدىن

بۇ قىدَر روحومو يئمَزدى قفس
بىر گۈن طالعىمدا دۇغۇلماسايدىن

ايىدى ياد ايچىنده علاج سىز آسىر
قالمىشام مىن سۇرغۇ اوئونىنده، مېھوت
آى يامان گۈنلەردا كۆنول يۈلداشيم
ايىدى بىس هاردارسان ئىمدەن گل تۇت

تېرىزىن داريسقال كۈچەلرىنده
سنلە آخدىغىمىز اۇ گۈنلەردا؟
آزاد قوشلار كىمى اوچدوغوم ايل لر
چورويوب ايتدىلر اسگى مزاردا

داها اور گىمى سۇيوق آپارمىش
او مودوم چىلپاقىدى، دىلەك لر ناساز
تكى، كى باشىمدان آغرينى آلسىن
آخسایا-آخسایا، يۈللانان بو ياز

عراق، تكريت- آسىرلر دوستاغى - ١٣٧٨

منه قىلىش چكىسى قىش، نىيلە يجك

بىتىب بۇي آتسامدا، داش-قۇم اىچىندا
يالنىز بىر اسىم لە اوْرگىم خوْشدور
سۇزۇم بۇغۇلسا دا حلقۇم اىچىندا
بۇ تۇتقۇن سىيم لە اوْرگىم خوْشدور

ظولمت گئجه لىر دىرىپ اولدىز منه
گۈنىش دادى وئرر آى دادى وئر
قىشىن شاختاسىندا بىر قارچىچىگى
طبعىمى جوْشدورار، منى دىندىرر

بارماقلار سايىجا كۈنول سىرداشىم
وارىمسا هىرىپىرى بىر عالىم دىر
دەيانى بؤلسەلرنە يېتىر منه
بۇ جاه جلال اىلە، دانە غىيم دىر

آزادلىق سئو گىسى ياشادار منى
بۇ دار-تۇز-تۇرپاقلى، باغلى، كۆچەدە
صاباحين عشقى لە گۈزىرم اسىرىك
بۇ باغرى يارالى، داغلى كۆچەدە

پياله منله دير تۇرلسا اوْرە كە
موغان^۱ داياغىمدىر پوسگور سون كۆلك
پاشانىن كؤنلۈنده سولمازدىر باھار
منه قىلىش چكىسە قىش نئيلە يېجىك

تبريز، ۱۳۸۲-جى ايلين سون گۈنۇ

.....
1- موغان: بئىيوك شاعير و منيم دىرلى دوستوم محمد على نهاوندى جنابلارىنىن
تخلصو

دؤیونور اوْرگىم ...

بئش گۇنلوك حياتى چوخ گۈرۈب منه
دؤیونور اوْرگىم يامان دؤیونور
بىر كؤير ك سئڭاھين پرده لرىنده
سازىم سىزىلدايىر، كامان دؤیونور

گئجه لار اوْزانىر، يوللار اوْزانىر
اوْزون بىر آرزييا دۇنوب دور سَحَر
گؤيل رەباشىمین توْزو قوْۋازانىر
كَدر، يئنه كَدر، يئنەدە كَدر

گؤىدە گوْوهندىكىم اوْلدوزلارىندا
باتمىش نَفَسلىرى بو گئجه سانكى.
بىر ياشىل كۈل و دا آيدىن گۈرمەك
بىر آددىم اوْياندا قوْيور دُومان كى

بىتدىم شۇرانلىقىدا، داش قۇملار اىچرە
دائىم يارالاندىم اىچىدن، اشىكىدىن
مىليونلار تىكаниن اىزدىحامايندا
يامانجاتك قالدىم ياشايىشدا من

بئلدولر دنیانین هر بیر وارینى
 منىم قسمتىمە اضطراب دوشدو
 كۈنلۈم تۇتلانداساز اوئردى سۆز
 اللىرىم تىترەدى و مىضراب دوشدو
 بۇي آتدىم دئورانىن فيرتاناسىندا
 چىرپىلا-چىرپىلا يىتى داشلارا
 دوشىدوم آل-آياق دان ائل قاباغىندا
 بس كى سىپر اولدوم آلا باشلارا
 ايلغىمادۇن موشدور سئيىد كؤلگەسى
 بۇزار مىش دوزلرىن چايىر، چىمنى
 نەبۇلبۇل نغمەسى نە يازنەفسى
 بىلە بىرى ياشايىش يۇرۇيدور منى

تېرىزى - ۱۳۸۳ پايزىز

تاپیشیریق

اۇلۇم گۆزلر اۇنۇن خلوت ائتمەدیر
يۇخسا دىنيا وار كن دۇراجايىق بىز
بۇ بىر حقيقة دير وارلىق باغىندا
ياشىل بىر تۇرى - دۇيۇن قوراجايىق بىز

گۈندهلىك ياشامدان بۇ سېۋتون آيرى
معىّن معناداياشايابا جايىق
باشقابىر عالىدە گزمه يىن بىزى
ائله بۇ دنىاداياشايابا جايىق

قوشولىدوم ان سۇنسوز، بىر يارانىشا
بىر گۆزه اوْ كيانا قوشولان كىمى
منى بۇ راخسازدا اۇلۇم قۇينونا
حياتдан دانىشار سازىمىن سىمى

چال عاشيق سازىنى مزارىم اوستە
قوى گىتسىن دنىادا هرنە كىدر وار
گئجه بۇ حياتىن بىر اوْزودورسە
او بىرى اوْزوندە، دۇرو سەحر وار

آزادلیق حسرتى قالسادا گؤزدە
أونو آلقىشلايىب رۇحوم سئوه جك
مین چىچك لە بىر گە، قېرىمىن اوستە
كۈنلۈمدەن بوي آتار مین الوان چىچك

آغلا يىب، سارسىلماق؟ ياراشماز بىزە
بابكىن نسلينى وۇقاداردان سالار
بىلىرم، گۈزىلەن داملارارلار ياغسا
تۇختاخىلىق آختارىب آغريilar آلار

داها يىغيشىدىرىن بايقوشلار سىسىن
اۋزونە كۆك سالمىش يىغىنجاقلار دان
بىرى ئولنىدە دۇغولان كىمى
بىرلىك گەيىنه لسىن سئوينسىن انسان

قالدىرىن يادىم—لا دئونە بە دئونە
گۈن اوزۇ گۈرمە يىن پىالەللىرى
او روح آدلانىلىميش پاشانە بىلىم
سيخىلار حىسىن ائتسە بونالەللىرى؟

تبريز - گئىجه ساعات اوچ - ۱۳۸۳/۱۲/۱۲

بؤيووك شاعير موغان دوستوما

زيروهدن ائنيرسن كؤكسوندە كؤيرك
بىر اوْرَك، يام- ياشىل، بىر دُويغۇ، آسَرَك
بىزىم يېغىنجا ياباغىشلا يېرسان
شعردن، شعوردان، بىر عالم چىچىك

شعرىنин دنياسى ماوى بىر دىزىز
پارلاق اوْلدوزوسان بىو آسيمانىن
آچىق شعورونو دۇلدۇرماق اوْچون
چىخاردا دايازدى قابىى زامانىن

شعرىن گئجه لرى داراچكىركەن
قارانلىق يۈلۈن توپ تۈتۈپ گىدەجىك
نۇرلۇ آيەلرىن بىلىك ئاكنە
دوشونجىن آچاجاق ائل اىچىرەاتك

گوڭش سن يو كسلمىش نورپىنارىندان
قاماشىسىن گۈزلرى ياراسالارىن
سن بۇيان باهارىن اوْجالارىندان
عەمرونە قۇرالە شاختانىن قارىيەن

شعر باغچاسی نین قیزیل قاپی سین
 آچدین او زوموزه آی یاشیل موغان
 کومامى قوراندان سین دوزوندە
 با غلادى يۇل نە چن، نە آغىر دومان

سین او رگىنلە او جـا ساوالان
 باشىنى قالدىـردى ابـىتتە
 چىخارتدىن گوندوزە عشقى معانى
 الامين نور ساچـىلى بـىرىتە

بىر گون دوشونجـك ياتانلار بىزى
 شعور عالىمیندە شۇرۇپا جاقدىر
 صـالى يوردوندا، او ياقـقـەرـمان
 پـاشـا او لـاجـاـقـدىـرـ، آـتـ چـاـپـاـجـاـقـدىـرـ

زـيرـوـهـدـنـ اـئـىـرـسـنـ كـؤـكـسـونـدـەـ،ـ كـؤـيـرـكـ
 بـىـرـ اوـرـكـ،ـ يـامـ يـاشـىـلـ،ـ بـىـرـ دـوـيـغـوـ،ـ اـسـرـكـ
 بـىـزـىـمـ يـىـغـىـنـجـاـياـ باـغـىـشـلاـ بـىـرـسـانـ
 شـعـيرـدـنـ شـعـورـدـانـ،ـ بـىـرـ عـالـمـ چـىـچـكـ

تبريز - ۱۳۸۳

۱- صـفـاـ:ـ مجـيدـ.ـ تـيمـورـىـ فـرـ موـسـيـقـىـ شـنـاسـ وـ شـاعـرـ دـوـسـتـومـ
 ۲- اوـيـاقـ:ـ يـازـارـ وـ شـاعـرـ دـوـسـتـومـ اـحـدـ فـرـهـمـنـدـىـ

تىرورىستلىرى

[دiniyin hər bire yeriñinde Fajuhel yaradan Álçaq tırrorıstırı]

هانسى بىر تانرىنىن ئىلچىسى دىرلىرى
راھاتجا باش كىسيب درى سۇيانلار
سۇچسوز انسانلارىن اوْركلرىنىدە
تەللو كەاکنلار، كەدرىيالانلار
ياشىل تارلاڭارى اوْدا چىكىنلار
ئىچە اوْزىلرىنى انسان سانىلار؟
اونلار بۇ حياتىن فلسەسىنى
ئىچە دوْشۇنورلار، ئىچە قانىلار؟
انسانلىق حۇرمىتىن ساخلامايانلار
كۇرددولار گۈزىرلر قۇرو ظۇلمىتىدە
آيىساقا يالار، آيىسا داشلار
يۇخودان آيىسالار بىشىتىدە
وارلىقدان اوْسانىر دوْشونجەلىرى
دiniyin داريسقال كۆچەلرىنىدە
ھەچ دە وارلىغىمما گووه نىمیر
ياشامىن ئىيە جىر مئشەلرىنىدە

آغلادين قويونومدا

آغلادين قويونومدا، ايستى داملاalar

تؤكولـدو سينه مين كؤز مكلرينه

بىلمە دين كۈنلۈمدىن نەلر كىچدى يار

تىكىلىدىـم اىسلامنىش بىكىلرينه

زوـلال گوزـگولـرـدـه گـۈرـوـنـدـوـمـ پـۈـرـقـوـنـ

پـايـيزـ كـولـكـىـنـدـه چـىـنـاـرـىـمـ كـىـمـىـ

گـنـجـىـلـىـگـىـمـ دـۇـمـانـ، سـازـاـغـاـ دـوشـدـوـ

بـيرـ قـىـشـ گـۈـرـنـمـهـ دـىـمـ باـهـارـىـمـ كـىـمـىـ

چـوـخـ دـئـدـىـمـ كـولـكـلىـ آـجـىـدانـ چـىـخـىـمـ

گـوـنـشـىـنـ قـوـيـنـوـنـاـ آـتـىـمـ اـفـزـوـمـوـ

أـمـىـمـ حـىـاتـ سـوـيـونـ دـوـدـاـقـلـارـىـنـدـانـ

ايـسـتـىـ قـوـجـاقـىـنـدـاـ آـچـىـمـ گـۈـزـوـمـوـ

باـشـ قـوـيـوـمـ كـئـكـسـوـنـهـ كـئـرـپـەـلـرـ كـىـمـىـ

شـىـرـىـنـ رـؤـيـالـارـلاـ، يـۇـخـلـاـيـىـمـ -ـاـوـيـوـمـ

كـىـچـمـىـشـ آـجـىـلـارـىـ آـنـجـاـقـ

اوـرـكـدـنـ آـغـىـنـىـ آـجـىـنـىـ يـوـيـوـمـ

آنچاق ترسه آسن قارا كۈلكلەر
سارالىدى باغچادا چىچكلىرىمى
آغلا سئو گىلىم قۇي اىستى داماللار
قايقدان چىخارتسىن گۆزمكلىرىمى

زنگ آچدین

زنگ آچدین، خيالدان يۇمۇشاق سىسىن
يايىلدى رۇحومون دوزنگاھىندا
عشقىمىن يولونا سو سېن سئوگى
جانلاندى سازىيمىن شور، سئڭاھىندا

زَنْگِينْ چاغلارىما قايتارىب اوْسَسْ
ماوى رؤيالاردا اوْزدورور ايندى
الهـامـىـن گـولـلـنـمـىـشـ بـوـ دـاـغـلـارـىـناـ
منـهـ شـعـرـ اـيـنـجـىـ سـىـ دـوـزـدـورـرـ اـيـنـدىـ

سـنـىـ طـبـعـتـىـنـ سـئـحـىـرـلـىـ الـىـ
خـيـالـ اـيـپـكـىـنـدـنـ اـيـنـجـهـ يـارـاتـمـىـشـ
باـيـاضـ بـئـيزـينـدـهـ اوـقـارـاخـالـىـنـ
ياـشـىـلـ يـارـانـىـشـداـ انـ غـرـىـبـ بـىـرـايـشـ

گـؤـزلـسـنـ،ـ كـامـالـىـنـ اوـنـدانـداـ گـؤـزلـ
هـانـسـىـ بـىـرـ پـيـنـارـينـ سـوـيـونـ اـيـچـمـىـسـ؟ـ
سـئـوـگـىـ قـيـتـلـيـغـىـنـداـ،ـ پـايـيزـ چـاـغـىـنـداـ
ياـزاـ سـويـكـىـمـىـسـ!ـ يـاـياـ كـئـچـمـىـسـ

آماندى گىزلى گز گئۈزدەرسە
سَيىنى دُييماسىن هر يۇلدان اۋتن
اوْ سۇنسوز گئۈزلىك باغىنا گئورۇم
دوشىمەسىن نه خزان، نه دومان، نه چىن

٨٤/١١/١٢ - تبريز

گیلایه

اوزگه هئچ، دوستومدا چېرلر چکير
جانيم تك سئوديگيم آزادليغىما
ريانى پىسلەين رىالي گزىر
اوْد ووْرور بُوْپوزقون آبادليغىما

كىمە آرخالانىم كىمە گۈۋىنیم
سۇگى قىتلىغىندا يار قىتلىغىندا
تىكansasىز بىر چىچك هايىدان دَرىم
باھار قىتلىغىندا، بار قىتلىغىندا

سنده هئى سئوگىدىن دانىشدىن آنجاق
هوھسى يىشىرىدىن كؤنول تاغىندا
بىر تىكان چكىندە يار الارىمدان
مېن بىر آلاغ اكدىن اوْمود باغىندا

چىخىب بۇندان بىلە اوْجا داغلارا
دردى قايانارلا بؤلە جەيم من
صداقت آختارسام، كؤنلۈمە دۈنوب
قايانار بولاقلارلا گولە جەيم من

گندین آی گوندە بىر دۇنَا گىرنلر
نه سىز منى سۋىن نەدە من سىزى
سىزىن نە دردىزە دېجىك آرتىق
بىربات - بات درىزى، تىكان درىزى

٨١/١٢/١٤ - تبريز

ياشا آى آزادلىق، ياشادىن

چينارلار، چيگين لرا اوستوندە گئدىر

يئنه قان آغلا يير قرنىيل چنده

فيزىيل گول دۇخور، نرگيز سارالىر

آياقلار آلتىندا، شەھىتى چمندە

بنووشه هلەدە بۇينونو بۇرموش

لاله ياپراق - ياپراق، وئريلير يىلە

آخ! بير باخ كۈچە يە، سۇزمىش دۆزە

داشلار، دميرلىرىدە سۇسۇرلار ھەلە

اۋزو گورلوك ياشامىن ايلكىن تؤحەسى

تەندىرىن بىلەسى گئدىر تالانا

بۇ نىچە قۇرقودور، نىچە اوپۇندور

حقىقت بۇينونو ايسىن يالانا

قوٰيمايىن پۇزولسون بۇ گولشىن بۇ ياز

دۇنماسىن دۇداغى قۇنجانىن غىمدىن

عاشىقلار دئسىن لىر اللىرىنە ساز

ياشا آى آزادلىق، ياشادىن

تبرىز

بىر سَحْر آيىلِىپ گُئردوک كى يۇخسان

«شاعر دۇستوم رضا غفتارىنىن اولوم مناسېتىلە»

بىر سَحْر آيىلِىپ گُئردوک كى يۇخسان
گىزلى قارالتى تك سميرسىز گىئدىن
وُوقارلى داغ كىمى بورونوب چنه
دۇمانلار اىچىنده گؤزلەرن ايتدىن

حسرت باغچاسىندان قارا چىچكلى
يىغىريق ياناركىن هر آخشام سَحْر
دالىنجاب بويلانىب آغلابىرىق يىز
بوغازدا ھىچقىرتى اوْرَكىدە كَدر

سنى قىش قاتارى آيردى يىزدىن
باھارىن حسرتى گؤزلەردە قالدى
ھله ئىيلەميشدىك ياشام بويوندا
سوْزالدى آرزىلار سؤزلەردە قالدى

اولوم سنى يىزدىن نەدن تئز آلدى
گوڭشىن اوْزونە باخابىلمەدىك

اۋزگۇرلوك حىستى گۆزوندە قالدى
قانقاللار اىچىنдин چىخا بىلمەدىك

پريشان دۇلانيشانەلىرىنىز
مزەسى قالمايىب پىمانەلىرىن
داھانە فايىداسى آچىلسابىرگۈن
باڭلىرى قاپىلارى مىخانەلىرىن

بو آجى بىر يۇخۇ قارا خىالمى؟
يا دۇغۇرۇ بىر اولۇم حقىقتى دىر
بۇلتىلار اىچىنдин چىخىپ گل گىلن
دضا! بو آيرىليق نە صحبتى دىر؟

اورگىن هيجرانادۇزومو يۇخدور
خىالىم آجىنى آجيقاتىير
يالىز آيدىن يانمير نىڭار آغلامىر
بوتون يار يۇلداشىن كىدرە باپىر

يۇلونو گؤزلە بىر نجفى^۱، پاشا
شاهىن^۲ جىغيرلارى اىزلىه بىر ھەلە
سەندىن گۆزونون ياشينا باخما
قايت يىغۇاميزا گل گولە-گولە

٨١/١٠/١ تبريز

۱-نجفى: شاعير دۇستوم حسين نجفى(شادى)
۲-شاهين: شاعير دۇستوم عباس سەرابى (شاهين)

غزل لر

نازلی جانانه

نه حالت اوْز وئریب بیلمم گوْل اوْزلو نازلی جانانه
کى بىر آن التفات ائتمز مني——م تك بىر پريشانه

بو گئن دنيا فراغيندا منيم چون باغلسى دوْستاقدىر
نه حاصل قيس تك هجىرىنده اوْز قوْيىسام يىابانه

گئدر كن سن قارىشمىش سىملرى سازىن اوْركىدە غم
اوْحاق ياندىرىمىش آنجاق جاندا يۇخ تاب گلسىن افغانه

قارا قىش گۈرنە توْقانلار قوْپار تمىش دوْزدە؛ داغلاردا
يا يلىشىدىرى بۇ پۇز قوللوق هاوا آسى ايندى هرىيانه

منى مىن بىر سوال قارشىندا حىران قويىمۇش اى دىلر
سنى مندىن سۇران باغـدا سۇزالمىش لالە، رىحانە

گۇنىش تك شاخ ماسايدى باشىمېن اوْستوندە اميدىم
زامان مىن رخنه سالمىشىدى اينان بۇ ناتـوان جانە

وصالىن كى بىزە قىمت دئيلمىش بى وفا بارى
گلىپ رؤيامدا گوـللەن؛ گـز، دولان ساللانە - ساللانە

سوْزور تن كُوْزه سيندن نادرين جانى فراغيندا
الا اي لبلرى آب بقا سۇن قۇْي بو هجـرانه

١٣٦- تبريز

ئىرسىز آخان گركلە

وورا- وورا ياشام بۇيۇ تېيك داياز ديلكىلرە
آلدانمادىم، ياللاتمادىم، اوزدىن اىراق كۈيکلىرە

دنيادا چوخ يالقىزلادىم، داغا- داشا شۇراه سالدىم
اوْز گتىردىم كېنك تك قىزىل ياناق چىچكلىرە

توفان قۇپدو آينىھەدى چىنارلارين قول بوداغىن
يازىقلىغىم گلىر چؤلده تك- تك بىتن چىچكلىرە

ياى اورتاسى شاختا دوشدو سۇيوق چالدى اللرىمى
شېپه- شېپه، توُشلاناتاركىن يئرسىز اسَن كولكىلرە

آى چىخاركىن گۇنوم باتدى اوْ گۇندىن كى زىرىپى چوبان
اوز قاطىرينىن سايىماز يانا قامچىلادى فلكلىرە

هر زامان كى بىر شارلاتان لۇوغالادى يالان- پالان
يازىق بابام تئز آلداندى بۇيونايدى كىلكىلرە

ياشىل جىنان بوللو چاخىر؛ هئپىر قانماز بۇينو يوغون.
آرتىق كۈنلۈم نىتجە يانماز اختيارسىز ملکەلرە

بۇشلاپاشا آنان آندى قالدىر كؤويە پىالەنلى
آلۇف سالاق اوْركىلرەدە يئرسىز آخان گركلە

هارای-هارای

هارای-هارای نىجه چوخ چكىدى ملىت ين يوخسو
هله اوْياقلاريدا موْرگوْلور اوْيور چوخسو

ئىرىندە دامدا باجا قۇرخودا اوْشاقلاريمىيىز
واونلارين باشى اوْستە ھمىشە بىر خوخسو

اوْزاتدى قورشاغىنى گؤى باخىب ماراقلاندىق
نه فايىدا قالدى يارىمچىق اوْنون گۆزىل تۈخوسو

يىنه دئيور باشينا ائل-اوْبام ياد آغىرى لارا
مین ايلدى گيرманا دئنموش وئىرير بو اوْخ ئىرى، سو

اوْآغريلاڭ كى سېلىميش بۇ گولشىنى اوْزونه
داھانه گول گئورونر بىر دە، نه اوْنون قوخسو

بيچىلىدى قامتىنە نادىرىن قارا گونلار
سۇينجى غصىّ يە چئورىلدى نالىھ يە اوْخوسو

هارای-هارای نىجه چوخ چكىدى ملىت ين يوخسو
هله اوْياقلاريدا موْرگوْلور اوْيور چوخسو

ترجيع بند، ترکیب بند لر، مشنوى

ترجیح بند

گتیر تئللى سازى

كؤچدو قۇروساzac، داغىلىدى كولك
صفالى دير يايلاق، خۇشدور گول - چىچك
گتير تئللى سازى كؤكلە يىب چالاق
ساقىنىين آىىندن يىر بارداق آلاق
چىچك لنسىن آرزى، بو شىرىن اىستك
بلكە ياز دۇلوسو گۈز گوله يىلىدى

ياشا يىش باش - باشا گۈزلە دير بوردا
كؤكسومە آغنايان غرزل دير بۇردا
هر نە يە باخىرام گۈزلە يىك داشىر
سۇگى دير عشق دىر مىيم لە ياشىر
گتيرىن جامالارى توختاسىن اوڭىك
بلكە ياز دۇلوسو گۈز گوله يىلىدى

باھار خالچاسىنى يئرە سرىب دير
دىلەك ياما جلاداردا پۇھەرە وئرىب دير
گوللەر ياناغىندا قىمىلدەر ئاپوش
طبيعت طبىعىمە ئويردىر گولوش

مین نازلا ياز آچیر اوْزوندن اۇرپىك
بلکه ياز دۇلوسو گۈز گوله بىلدى

كۈچدو قۇروساzac، داغىلىدى كۈلك
يايلاق صفالىدير، خوْشدور گۈل چىچك
گتىر تىللى سازى كۈكله يىب چالاق
ساقىنى نىن ئىندىن بىر بارداق آلاق
چىچك لىنسىن آرزى، بو شىرىن اىستك
بلکه ياز دۇلوسو گۈز گوله بىلدى
آق بولاق يايلاغى - ۱۳۷۱

ترکیب بندلر

دۇزاق

غريب دۇزاغا دوشدوڭ؛ ايچ، ائشىكىن تالاندىق
گورلو آخار چايىدىق گۈلچو كىلدە دايىندىق
هر كىمسە نە سؤيلەدى گۈزو باغلى ايناندىق
جهالتىن اووسارىن بۇيۇمۇزا سالدىلار
كىملىكىمىز كول اولدۇ وارىمېزى چالدىلار

آلچاق كىمسە لر آغا، آغالىق مېراق اولدۇ
انسانلىغىن كۈھلىنى داشلىقلاردا يۇرولدى
سۇينىج باتلاغادوشدو ما تمىرىقۇرولدى
آھىمېز دۇمان اولدۇ گۈيىردىن اسکىلمەدى
قاراقيش چكىلمەدى اوزوموزىرى گۈلمەدى

قوۇتۇر كىچى سۇ ايچىر بۇلاغىن لاب گۈزوندىن
ماراللار قاچاق دوشوب مۇغانىن گۆى دۇزوندى
بىرنىرىن غىرتىن گۈرنىمىزىن يۇزوندىن
هانى قاپىنى آچان يېر جە آن اوزوموزە
بئيلە يازىق قالاردىق گۈونسە يىدىك اۆزموزە
بىورادا ترسە اسىر دئمك هىشە يىللەر

بىزلىره يوْل گؤستيرir كيرلنميش اوزگەللر
بوْش آرزو لار ياتاغى اولوب دردلى كۇنوللر
بلكە بىرى تاپىلدى قۇرتاردى يىزى داردان
اوزگورلوك قولون آچدى قوجاقلادى بىر زامان

من سنى گۈزلەمە دن آلىشدى ياندى وطن
سن منه سؤيلە يېرسن: سۇسوب داياندىن ندن
يىخدى ائومىزى آرتىق ھمىشە كى بوْسن- من
بئلهلىكله اوزگورلوك اوْزلىره گۆلمە يېجك
ال چىكمە يېجك بىزدىن قاراقىش آجى كولك

تبريز- ١٣٩٢

دۇنيا هېچ كىمىن

«رحمتلىي محمد آرازىن بۇ عنوانلى شعرىنە ئظيرە»

اوْدا بىر گۈن بىر گئجه يدى الله دوْشىزىن
ساچلارينى اوْخشايردى اسىم لىر سرىن
چئورەمizه گول سپىردى نغمەلر حزىن
د니ا سىنىن دنيا منىم دنيا هېچ كىمىن

اۆز گورلويە حسرت قالان جاھانا گۈلدوك
چىچك لىرى يارالا يان تىكانا گۈلدوك
اوركىلدە اىرىنلەين گومانا گۈلدوك
دниا سىنىن دنيا منىم دنيا هېچ كىمىن

عۇمرۇ - گۇنۇ آجىلاتدىق يارينا گۇرا
ديرى ايکن دالان وۇردوق قارانلىق گۇرا
زۇر گۇنوندە كىمىدير حالىن سۇرمۇيا - سۇرا
دниا سىنىن دنيا منىم دنيا هېچ كىمىن

بىتمەسە دە قارا گۈنون بىزلىھ عىنادى
تامسىلىنير آغزىمۇزدا سئوگىنىن دادى

نَيَّهَ دَيْرَ بُو گَرْ كَسِيزْ أَوْلَدُو - أَوْلَمَادِي
دَنِيَا سَنِينْ دَنِيَا مَنِيمْ دَنِيَا هَئِچْ كِيمِين

سَاقِي مَنِى كَدِرْ يِيْخِيرْ بَارْ دَاغَا بَيرْ باخ
اوْرَكْ دُولُو آلازْ لَانَانْ بُوْ دَاغَا بَيرْ باخ
عَوْمَرْ موْزُو بِيْچِيبْ تُوكَنْ اوْرَاغَا بَيرْ باخ
دَنِيَا سَنِينْ دَنِيَا مَنِيمْ دَنِيَا هَئِچْ كِيمِين

١٣٨٣/٣/٢٣ - تبریز -

مثنوي

جبهه!^۱

گۆز گۆردو كجه بايير بير چؤل قۇروموش كوللار
سعادت دن اوْزاقلاشان عئيه ج—— ر يوللار

تەلرىن بىرەللىرى قاپق—— سارا يانمىش
داغ داش—— لارى كىسىكلىرى قانا بۇيانمىش

ايلاتلارين ياتاجاغى شېل—— قۇملار....
سئوگى، سولار-دۇيغۇ، دۇنار-گولوش لر شوملار

سۇزالدىقجا انسانلارين آرزي باغ—— لارى
آغيرا ئترعؤمۇرلىرين آجي چاغ—— لارى

بۇ باتلاقدا اوْمودىرىدىرى دى—— رى قۇيلاندار
عزرائىل ده هر طرف—— دن باخىب بۇيلاندار

تاپىشيرىدىرىر قۇزولارين قۇردا قۇيون—— لار
گئور نىلە يېر ايندى بۇردا اللوان اوْبىون—— لار

.....
1- عراقلى اسيير سرگىد محمدلى تهراندا آرتشىن مريض خاناسىندا بىر او تاقدام عالجه اولونوردوق. او ندان سوردوم سىز جىھەنى، دۇيوشۇ نىچە دېشونور سوز بىر جاوابلار وئردى كى ايش بو شعرى ياراتماغا چكدى.

جەنەم——لە قىزىشمىشدىرى، جەنّت بازارى
ھەر طرفى بۇرۇموش——دۇردردى، آزارى

قىزىل آچ——سار پايلانلار ساده كىس لره
باش قاتىبلار عاقلا سىغماز بۇش ھوس لره

قتلگاھ——ادۇنمورى اوْزىلر قىبىلە آخтарىر
تك يىر، بىردىن مىن لر جانى بىردىن قۇرتارىر

قارغىش اوْلسون خالقى قىشا هايلايانلارا
اولن ل——رە، نشوه، نىشان پايلانلارا

باش قاتىبلار، يالان-پالان شورلا شعارلا
پىشىك كىمى اوْيناييرلار خستە شىك——سارلا

جوْما-جوْما، بۇردا سۈنن حياتىن شامى
اوْردا جىما.. اىلە كىچىر جوْما آخشامى

گۆز گۆردو كىجه بايير بىر دۆز قۇرۇموش كۈللار
سعادت دن اوْزاقلاشان عئىيە جىر يۈللار

يئى لر

آى اۋەز گورلۇك

دان اوْلۇدوزو، آسلاماندا
سەنин اىپىك تئل لرىندىن
گئچەمېزىن
سۇن بىر چاغى اولا جاقدىر
گۈنشن
باھار، اوْيىلا غىندا
يا پىشار كەن اللرىندىن
پۇزولا جاق
قارانلىقىن بۇر-بۇساطى
يېر اوْزوندىن ھمىشەلىك
آن توْتۇقۇن بىر اوْرایە دە
سەۋىنجى ايلە، سەۋىگى نۇرۇ
دۇلا جاقدىر
كۆچەمېزىن، اۋتنىڭ خول قۇش قۇوان دا
دوشونەجك، سەنى او گۈن
آى اۋەز گورلۇك

تبرىز، گئچە يارىسى - ۱۳/۱/۸۳

سۇيىتەرەم، ياشايىتەرام

غۇم شلەسین دارماداغىن جىغيرلاردا
چىكە-چىكە
شۇران چاغدا، داغدا-باغدا
اىستەكى دېن ئاكە - ئاكە
گىچەلرى گىچەلرلە دويونلەشن گۈزلىيمدىن
اورگىمین آجيلارين
تۈركە-تۈركە
سۇيىتەرەم ياشايىتەرام!

قوش قۇوانلار آراسىندا
بۇش بۇغازلار دىناسىندا
يانا-يانا، دۇلا-دۇلا
مىن يانىتسىز سۇرغولارين
قارشىسىندا دونا-دونا
سولا-سولا

سۇيىتەرەم ياشايىتەرام!

گۈنلر اولور
حتى چاخىر شۇلەنىندا

آن قوندار ما آلقىشلاردان
 بُوغولورام
 هاندان اولور بيردن يامان گووندىگيم
 يولداشلارين اللريندە
 اوغولورام
 داشدان آغىر، هوشدان فاغىر
 كسىكلىرين آراسىندا
 هئى اولورم، دوغولورام
 سئوينىرم ياشايىرىم!

نىلىيم آنجاق:
 بشش اون ياخشى - يامان - قانان، تاپىلىرسا...
 خام ياشامىن آخىميندا
 هردن بير آن يارانىرسا
 ياشاماپچىن، اوزو ياخشى بەنانەدىر
 بو سئوينجىن قىتىلغىندا
 يولدان اؤتن بير غربىين
 اوخدودوغو باش اتكىسىز باياتى دا
 اوراك آچان ترانەدىر
 نىليلەمك كى
 گۈزلەرىمە
 گولور ايىسە بىر تىل چىچك
 اوزو يازدان نشانەدىر
 سئوينىرم!!!!
 سئوينىرم ياشايىرىم!

تبريز ١٣٨٣

آلدات سن اۋۇزونو

سۈيکەيىن داغار جىق چىلىگىن چوروڭ
اوچوروم اوستۇنده دايانيپ سرخۇش
آلدات سن اۋۇزونو يالانھاى كۈيلىه
سازىنى قۇرباغالار سىسىنە كؤكله

يۇم گۈزۈن گۈنۈشە ياراسا كىمى
ظولىمت گىئجه لىرەدە چىرما سىسىنى
دانىب وارلىغىنى، سەحرىن پىسلە
حىات باغيشلا يان دان نَفَسىنى

باخىشىندا يامان؛ فيكرين اپرىمىش
سن گېت اوھامىلارلا اۋۇزونو آلدات
سۈيکەن قۇرۇخلانتىمىش بۇش خىاللارا
سان كى! ابدى دىر بۇ قۇرۇقو بۇسات

انسانلار يۇل آچمىش كەشكىشانلارا
سن ھلە گىزىرسەن اسکى يۈللارى
قاراجەالتىن كاروانىندا
يۇKon آجى باتبات تىكان كۈلлارى

كچىك لپه لرين دالينجا گلير
ھوندور سارايلارى داغيدان توفان
بئله قالمايا جاق ايانان بۇ قار-قىش
بوُ شاختا بۇ سازاق بۇ چن بۇ دۇمان

سۇيىكە يىن داغارجىق چەلىگىن چورو كە
اوُچوروم اوْستوندە دايانيپ سرخوش
آلدات سن اۋزونو يالان هاى كۈيلە
سازىن قۇرباغ-الارسىسىنە كەڭ كەلە

تبريز- ١٨/٤/٧٩

كؤچدوم

«حياتىنى چوخ تىز ايتىرن سالمه يه»

كؤچدوم صونا كىمى ياز قۇجاقىندان
سئوڭى باغچاسىندان درمه مىش بىر گول
آنجاق وارلىق بُويوياشىاجايام
منىم چـون دؤйونسە بىر نىچە كـۈنول

تبريز- ١٣٨٥/١/١

سازىيم سوسدو

سازىيم سوسدو

قارااللر سينديردىلار

اونو مۇغان دوّزلىرىنده

سېرىلى سۆزلۈ تاختالارى

كۈله دئندو

ايپليس قۇران تونقاللارين كۆزلىرىنده

سازىيم سوسدو

طراوٌتلى يازىيم سوسدو

پرده، پرده گىزىيم سوسدو

...يادى قالدى

گئجهلىرى سَحَرَهَدَك، دردله شردىك

كَدَرْ جانا گوچ سالاندا

بىرلە شردىك

ائىل غىينىدن سۆز آچاردىق

محبّتىن اوْج، بُوجاقسىز عالمىنده، گۆز آچاردىق

اوْد تؤكردى كَدَرِيمه تئللرىنەن

سوْسَپَرْدى آلازلانىب ياناندا من

دوبشيتي له

«اورگىمده مين درديم وار

بير آشكارا دئىنميرم

منيم ايشيم حاققىناندىر

ظولمكارا دئىنميرم»^۱

سۈيله يەريدىك

كۇر اوْغلويلا

اوْزون، اوْزون، جىغيرلاردا بير گىڭىرىدىك

دېلغام ايله

حقىقتى دن سۆز آچاردىق

آن قارانلىق گئجه لىردى نور ساچاردىق...

ايىنى داهما

هر بير ياندان آجى-آجى كىدر ياغىر

گىچەلىرىم، گىچەلىلە

دوْييون دوْشور، آغىر-آغىر

گؤز ئۇنوندە دۇران، آشار داشاردا اوز رنگىن آتمىش

سانكى عالم غمه باتمىش

سازىزم سۇسىدۇ

قارااللىرىسىندىرىدىلار

اوْنو موْغان دوْزلىرىنده

سېرلى سۇزلۇ تاختالارى

كولە دئۇندۇ

اييليس قۇران تونقاللارين كۆزلىرىنده

تبريز - ۱۳۵۸

۱- ميكاييل آزافلى

بیر خاطیره

او گون گونش بوداقلارا
ساچاق- ساچاق پای وئریردى
صيبحون سىسىز، بير چاغىيدى
آخر سويون نغمەسىنه
قارانقۇشلارهای وئريردى
منىم گولوم
گۈزل مارال
چايادوغرو يونهلىرىدى
اسرك آسيم، خومارلىغىن اورپىگىنى
آيىاركىن گول او زوندن
پايلا يىرىدى ساچلارىنىن رايىھسىن چىچكلىرە
قارا گۈزلر سوزولدو كجه
قور سالىرىدى او ركىلە
سىنهسىنى آغ بولود تك
آچمىش ايدى گون قارشىندا
منىم گۈزۈم، اوندا
اونون، گۈزو سويون آخىشىندا

دنیالارجا، سۆز واریدى
رازلی، نازلی باخیشىندا

سو ووراندا آى او زونه
دوداغىندان ميروارىلار جالانىردى
آى بنىزى گئوروننده
دئىيردىن بە⁴
ياغىشىلىقدان سونرا گۈنىش بو يلاتىبىدى
قارا گۈزىلر سوزولنده
سىسىز نغمه يايلىرىدى

گۈنلر اۇتىدو يېل لر كىمى
آيرىلىقدا بىز ياشاتىقى عشقىمизى يانا- يانا
آرامىزدا مىن بىر داغى گئورە- گئورە، قانا- قانا

بو گۈن داها سىنىز منىم سەحرىمە
نه صفا وار
نه ده اوْرَك ياراسينا باشقى شەما
چو خداندىر كى
قىزىل گۈنىش
نور پايلامير قايالارا
قارانقوشلار
اوچوب قونمور قول- بوداغسىز

قورو-قوجا، آغا جلارا
هاردا قالدین آى انصافسیز، سؤیله هاردا!
هاردا! هاردا!

گؤيجه سلطان كندى - ١٣٥٨/٥/١٨

شیدا

«شاعیر دوستوم ادبیات خادیمی يحى شیدایا»

قوجا داغسان، هوندور، اوجا
ياللاريندان
يوزلىر گئوزه آخىب گلىرى
سرىن، دۇرو
باغلى ديرلارا ركىرى سئويندىرىن
لام، لام آخان چايلاس سنه
ان سئويملى آيلار سنه
آرخالانىر گۈزىل گئيچىك گوللر سنه
ياشىل - ياشىل تىللر سنه
زىرون قارلى
اتكلرىن يام - ياشىلىق
كۈنلۈن اوْجاق
چۈنخدور هله داشىيانلار اوْ ياما جدان
چىچكلىرى قوجاق، قوجاق
باشىمىزى گۈن دؤينىدە
اتگىنە حاللانىرىق

چینارلارین كؤلگەسیندە
ايسينيريک او اوْجاقىن چئورەسیندە
آلىشىدىقجا انسان عشقى، وطن عشقى
اورَگىندا
دېلىگىمiz بۇدور شىدا

الىندە كى اىتى قلم كوتىلمەسىن
اورَگىزىز ائل دردىندىن باشقابىر درد
هئچ بىلمەسىن
توخۇنماسىن آياقىنىز
بۇ دار دوّدوڭك جىغيرلاردا داشا، شىدا
سئودىگىنچە بىلۇ دۇنيادا
باشى اوْجا ياشا شىدا

٨٢/٤/١١- تبرىز-

دۇست آختارىب، يار گزىرەم

دۇست آختارىب يار گزىرەم
آدىم، آدىم؛ آغاج، آغاج
اوپا- اوپا؛ اويماق- اويماق

صەميمىت اىزلىھ يېرىم
اوژاق- اوژاق

اوژون- اوژون يۇللاڭ بۇيۇ
اوەمودومون، يۇرۇلمايان كەھلىنى اىلە
اوژگۈرلىكىن زىروھسىنە

قۇوزانىيەرام
ياماج- ياماج

كەسومىدە كى سارسىلمايان ارادملە

دۇلانيرام قاپى- قاپى
كۈچە- كۈچە

آن قارانلىق گىچەلەرنە

گۈندۈزلىھ بۇيلانىرام
اولدوز- اولدوز

بىر چىچىگەم

چىنلىلارين آراسىندا دوشىمىدە، تك
وطن عشقى، يار سئو گىسى
ياشادا جاق ساغلام، اسرك منىگىمى
سالاجا يام

هربىر كؤيرك اوْركده كؤوك
وَ گولەجك گولدورەجك حياتىمى
سَحرَ بُيلو
گۈزلەدىگىم
شن، اۋز گورلوك

تبرىز - ١٣٦٤

يامان سنسيز لە مىشىم

«سولماز قىزىما»

سولمازيم كئورپە جىگىم

يامان سنسيز لە مىشىم

غۇربىتىدە سىندن آيرى

يالىزىز هەر سەحر، آخشام

كەدرى اىزلە مىشىم

هارداسان گل اوْ دلا ياق

ظۇلمت سارايلارىنى

دنىادان يېغيشدىر اراق

ھىجران هارايلارىنى

بارى يېر گل يۇ خوما

سيغىن قۇينوما سولماز

او اىپىك قۇللارىنى

بىر جە آن بۇينوما سال

قارانلىق چىخىب گئتسىن

گىنجەم اوْلسون صاف آياز

صابابىسىز سولماز

بیر گئجه یو خوما گل
دانیش، شیرین دیلين له
اور گیمین آجیسین
باشیمین آغرسینی
تو کلت کیچیک الین له

گئجه لر یور قونویام
حیاتیما بیر جه آن
ایشیقلی سحر گتیر
بوتون عزیزلریمدن
منه بیر خبر گتیر

اور گیمه قور دوشموش
یانیرام هر آن گولوم
دئ هاچاق چکیله جک
باشیمیزین اوستوندن
بو چن، بو دومان، گولوم

بو آغیر گونلریمین
بیر آنی، ایله دؤنموش
اور گیمین آغرسی
کؤزو مده سئله دؤنموش

سولمازیم کئر په جیگیم
یامان سنسیز له میشم
غور بتدہ سندن آیری
یالنیز هر، سحر - آخشم
کدری ایزله میشم

يۇلۇمو گۈزلەمە يىن

يۇلۇمو گۈزلەمە يىن
آى قۇشا قۇنچا گۈلۈم
بلكە بىراؤجا دىوار، سالدى بىزىم آرایا
آختارمادىغىم، ئۆلۈم
ايستەمەدىگىم اۋلۇم

آخ! سىزىن قايىغى نىزدان
بىزىكىدىم ياشايىشدان
بايسىر بىر دوزەنگاھدا
يالقىز بىتَن آغاچ تك
غىرىبىم، كىيمىسىزىم
سانكى باشىمىن اوْستۇن
قارا بولۇتلار آلمىش
دۇمانلارين ايچىننە، قاسىر غالى دىنizم
بۇزقىرلار آراسىندا
گۇنىشىز پۇسقۇلاردا
آنلارىم تالان اوْلدۇ
طالعىمە باخ مىيىم

گئور قىسمتىم، هارادان
هانسى بير دالان اوْلدو

دەشتلى گئجه لىردە
سەحرەدك گۈزومە
سوْرۇنوب يۇخو گلەز
خىالىم بىر جە آندا
آيىن، شايىن، اوْزانىب
دىنچەلمىز كى دىنچەلمىز
اوْرالىغا آيرىلىق اۋەتۇرن دئولرىدىلر
سارا يالارى اوْجالدان، يىخىلان اۋلۇرىدىلر
يۇلۇمو گۈزلەمە يىين
بلکە اوْلۇم آرايا دوْشدو گله بىلەمەدىم
عەمرون قاراقارقاسى
بلکە يېددىنچى گۆيە
اوْچدو، گله بىلەمەدىم
بلکە بىر يانار دمىر
آلۇوا چىكىدى منىم باهار سىز حىاتىمى
پوزدو، بۇر بۇساطىمى

اوْزىلرى قارا اوْلسۇن
دان دئىيە ياشاملارىن
شامىن سۇندورنىلىن

اُزونو بُ حياتىن
نكيـر اـيله مـنـكـره
دـوـغـرـو دـئـنـدـرـنـلىـرىـن

قورـدـلـارـىـنـ يـوـوـاسـىـنـا
آـغـاجـ سـوـخـوبـ قـوـدـورـدانـ
شـىـشـىـرـدـىـبـ قـادـسـىـهـ سـرـدارـىـنىـ!
سـالـانـ قـانـ...ـ

تـارـىـخـ بـوـيـوـ بـيرـ اـئـلـىـنـ
كـيمـلىـگـىـنـىـ،ـ وـارـىـنـىـ
سـاتـانـلـارـ دـانـ آـدىـنـاـ،ـ بـوـ يـابـانـجـىـ كـؤـپـكـلـرـ!!ـ
عـصـىـرـلـرـ،ـ دـئـنـگـەـسـىـنـدـهـ
بـابـامـىـزـينـ سـاقـقـىـزـينـ
اـوـغـورـلـاـيـانـ،ـ كـلـكـلـرـ!!ـ

داـشـ اللهـلـارـاـ قـورـبـانـ
كـسـنـ بـابـالـارـىـمـىـنـ
اـئـوـلـادـلـارـىـنـ كـسـىـرـلـرـ
يـئـىـنـ تـانـىـلـارـىـنـىـنـ
آـتـىـنـىـنـ قـابـاقـىـنـداـ
سوـمـوـكـلـرـ قـالـانـىـرـلـارـ
ايـتـىـنـىـنـ قـابـاقـىـنـداـ
قارـانـلىـقـ دـالـانـلـارـداـ،ـ گـۈـنـلـرـ چـۈـخـدـورـهـلـهـ
شـىـطـانـ آـشـىـنـاـ قـورـودـ،ـ آـزـنـلـرـ چـۈـخـدـورـهـلـهـ

يۈلۈمۇ گۈزلەمە يىن
آى قۇشا قۇنچا گۈلۈم
بىلکە بىراؤجا دیوار سالدى بىزىم آرایا
آختار مادىغىم، ائلۈم
ايستەمە دىيگىم ائلۈم

ايلام، مىمك - ١٣٦٦

يۇخو

يۇخومون ويرويغالي
چوروموش، درېچەسین
تۈزۈتموش داخماسينا
دون گئجه، ايکى عزيز
ايکى ايستكليم گلدى
اورگىم بىرنىچە آن
غم - غصەدَن، دينجلدى

سئوينج ائوييمه دولوب
آرى تك پؤھره وئردى
سازيمىن غۇربىتىنده
گۈيدن اۋز كامانىنى
منه شەن زؤھره وئردى
اورك آچان ماھنيلار
بۇرودولر نىچە آن
داخمامىن هر بىر يانىن
سئوينج آل بۇياسىلا
بىزەدى آسمانىن

...آنچاق! حاييف
بۇ ايکى سئويملى شىلتاق قۇناق
بىر چۇخ دايامادىلار
بىر آزجا سۆز آچالار
باغچامىزىن پرىشان سۇزمىش گۈللىرىندن
ياپىشىپ بىر، بىرىيىن
خىرداجا اللرىندن
سىسىز اۇزاقلاشار كن
يۇخومون داخماسىندان
كەركسومدەن اوّرگىمى
قوپارىپ آپاردىلار

باغداد - الرشيد دوستاغى - ١٣٦٧، يابىين اورتاسى

آنا

آنا اوْرَگىن داغلى
شَنليك يُوللارى باغلى
اوْمودون چالىخلاير هىجان دىزىيندە
غم پارلاير گؤزوندە
باخىشىن دردە باтир
اوغلوونون حىطىدە كى چاييرلانمיש اىزىندە

...

اوْ كىچىك دىبچىكىدە كى سارالمىش قىزىل گولە
ساتاشجاق گۆزۈن كۈنلۈن
كۆز ايلە دۇلور آنا
ايکى ياشىل چىچىگىن
گۈزلىرىنىن اۇنۇندە
سارالىب سوْلا-سوْلا
آجى يُوللارا تىكىب گۈزلىرى، يانا- يانا...:
(بلكە ايتىگىم گلدى
اوْرَگىم بىر دىنچىلدى)

.....

آناجان!

منىمده بۇ غۇرۇپتىن

آن تىكالىلى، قو رو دوزەنگاھىنىدا

غَمَه ايليشن كۈنلۈم

شىلتاق اوْشاقلار كىمى

بارىشىب كوسَن كونلۇم

سنى سۇرۇشۇر مندىن

يانىتىزىز آلىشىرام

نه دئىيم اوْنا گۈرَن

اوْنا نه دئىيم گۈرَن...

عراق، تكريت، اسپىرلر دوستاغى - ١٣٦٧

دەنیانىن غەلرى اورگىمەدەدە

پايزىن بىر آجى آخشامى سنسىز
قاپىسى قىفيلىلى ھاواسى تۇتقۇن
قفسەدە كۈنلۈمە سارىنېر كَدَر
قانادلارى يانمىش خىالىم داھا
گلنمير باش چكە قوْجا تېرىزە
بۇ اوْزۇن گئچەلەر، قالىن گئچەلەر

آى قۇرشاق ساللامىر، اولدىزلاڭ سايىمير
بۇ قاسقاتى، آجى قارانلىق نەدەر
بۇ گۈن داھا آرتىق سنسىزلەمېشىم
دوّنیادا نە غەم وار اورگىمەدەدە

عراق، تكريت، اسirلىر دوستاغى - ۱۳۶۸

بىر گۈن قايدا جايام

بىر گۈن قايدا جايام
عشقىن شن ماھنى سىن
ياشام باعچالاريندا
اسرك اوخويجا يام

او گۈن آياق آلتىندا
هىجرانىن بۇ سارىمەتىل،
قوپ - قۇرو يارپاقلارى
او زولوب چۈرۈيەجك
و وصال گىله نارىنин
باياض تۇمور جوق لارى
باغلارى بورويەجك

او گۈن، ايستى، ميروارى، داملا لار ارىدەجك
آجى قىشى دۇرمادان
نۇوروز گۈلۈ ياللارا
دؤشەنەجك
تو تىگىن سىز يىلدادىب خان چويان

ياشيللاتا جاق هر يان
يئره گله جكدى جان

سيزده ياشيل ساخلاين
كتونوللر در گاهينى
أوجالارا اوجالدين
عشقين چاهار گاهينى

قا با قدادير شن گونلر
هله نئيله ميشيك كى
عدالتى دُويونجا
هاچاق دينله ميشيك كى

گله جك خزرىندە
كىچە جە يىن آجيسين، آغرىسين يۇ ياجايق
آزادلىقين عشقينه
ماهنى اوْخويجا يق
«پنجرەدن داش گلير
آى برى باخ، برى باخ.....»

بىر گون قاييدا جايام
و عشقين شن ماهنى سين
ياشام باغچالارىندا
اسريك اوْخويجا يام

عراق، تكريت، اسپرلر دوستاغى - ١٣٦٩

يالقىزلىق

بۇزقىر بىر چۈلەدە بىتدىم
چىنقىللار آراسىندا¹
ايل لردى كى بىر داملا
ياغىشىن حسر تىنده
شاپالاقلار يئيرم
ترسە آسن يئل لردن

تبرىز-١٣٧٩، پايزىز

دَربِچه

غم توْستوسو قارالتميشه
اورَّگيمين، قوروملو
تُوز تُورپاقلى ائويته
چارچُوْراسى چوروموش
بىر دَربِچه آچيلير
يالنىز بُو دَربِچه دن
اًتوىمه ايستى گلير
گونشدن نور ساچيلير
بُو دَربِچه دن گنجە
باخاندا گؤئيه، تكجه
اولدوز سوزوب آى يانىر
بىر عؤمور آزادلىغا
حرسَت قالان گؤزلريم
صابابا بُو داريسقال
دَربِچه دن بُويلا نير
آخ! نئيلەمك! حياتين
گۇمانى تكجه بۇنا گلميش

- منچین -

بۇنودا آسیر گىسىدى اگر
نه گۈنىش منى دۇبوب
قىشىن سَرت كولكىننە
تۇنقالىن قالا ياردى
نه دە قالىن گىچەلر
آى قۇللارين اوْزادىپ
بۇينوما دۇلا ياردى
نە اوْلدوزلار نازلاردى گئزلەيمدە اوْزلىرىن
نه زؤھەرە اوْخوياردى
جان دۇيغۇمدا سۆزلىرىن

...

توتاق كى دنيا منه قارانلىق بىر گىچەدىر
آنجاق ياشايىب

- منى -

ياشادان، يالنىز، يالنىز
بۇ جانلى دَربَچەدىر

تبريز - ۱۳۸۰

يئى بير سؤز

بعضا اوْلور
ديوانلارى واراقلايس
بير يئى سؤز حسرتىنده
دارىخىرام داشا - داشا
بعضا اوْلور تۇخونورام
يالانچىلىق آلقىشلارلا
مغۇن اوْلان بير چاش، باشا
هانداندا بير توش گلىرام
سۇز يۇردونون قافالانينا
موغان كىمى يار، يۇلداشا

...

اوْ بير سيرا نئيلەسىن لىر
دوزىگۈن شعىر
بيچىلمە بير، قامىتىنە هر يىتەنин
ھئىبەسىنده، آلماز اوْلمور
بۇ جىغيردان هر اۋەنەنин

...

بىريسىنин خيالىين بۇز يابىسى
يۇرقوْن دوْشموش
قا fasىninen بۇجا غىندا
هئى داشىيىر، داش كىسىكى
تَر تُوكَرَك قُوجا غىندا
بىر شاعيرين شعيرلىرى
مقدّس بىر آيه كىمى
گَزىر ملَك، دُودا غىندا
عطىر سپىر، نور الله بىر
عىشقىن بارلى بُودا غىندا

...

بىريسى نىن سۆزو اوْلدو
قار توپونون باھالىقى
بىر شاعيرين دردى، بؤيوك انسانلارين
غرييلىگى
وَ آن بؤيوك اوْرَك دىغى
آزادىيغىن سور گونلوگو
صداقتىن تام قىتىلغى

...

گئرَك دُوستوم، كيمىن عؤمر و
عصيرلره جالانا جاق!
كيمىن شعرى نور ساچاجاق
وَ كيمىسەنин، سۆز دفترى

خۇرما، حالۇا بۇ كەجگى
اولاجاقدىر واراق-واراق
كىم قالاخاچ زىروهله
يىغا-يىغا، قىزىل چىچك
كىم قالاخاچ گئرى
فيكىرى بۇدرويرك
گئورك كىملر داشىناجاق دۇلچا-دۇلچا
كىم آخاچاق، دنىزه دەك
گلن نسىل نە دئىجك
بىزدىن، سىزدىن
كؤيرك-كؤيرك

تبريز-١٨/١١/٨١

سئوگى

سئوگى، سن آى مقدّس
بئيووك مآلیم منىم
منله ائكىز دوغولان
جىسمىم، خىالىم منىم

ساخىل سىز او كيانى نىن
هانسى يئرىنده دۇرۇم
اتكىم اىسلامىماسىن
ان سۇنسوز عالمى نىن
هانسى دۆزىنگاھىندا
كىچىك كۇمامەمى قۇرۇم
كۈنلۈم چالخالانماسىن

سندىن ئىچە دانىشىم
سۈزلەر تىلى تاوانسىز
سۈز جو كىلر آخساقدىلار
دېل پىتىك، الهام داياز
قافەلر گوّدە بۇي

رديف لر آلچاقدىلار
جالانىب ياييلاركىن
بوۇتون ابدىتە
بيتىشمىز حقىقتە
سن نىچە سىغيشىشارسان
چېرىلى سطيرلره

منى سن ياشادىيisan
اوْمودلا، بوْ حياتدا
اوْچماق اوْچون سن منه
وئردىن؛ قولدا، قاناتدا

سەنين دالىنجادايم
اوْزو اوْستە سورونموشوك
اورّگىمەدە، اوْزومەدە
سن اوْلماسان بوْ حيات
گۈزل اوْلماز گۈزمەدە

سەوگى، سن آى مقدس
بئيوشك مائىم منىم
منله انكىز دوغولان
جيسمىم، خىالىم منىم

آستارا ساحيلينده

«اولمز شاعير دوستوم رضا غفارى يه»

آستارا ساحيلينده

گوموش لپه لرايله

پيچيلدايان زاماندا

يلمزديم کي آنلارين

آخيشى سنى مندن بئلهسى آلا جاقدير

ايکى ساري كؤينىگە

اوْ تانجاق داش آناندا

يلمزديم خاطيره لر قيغىلچىمى

كۈنلۈمده

اولونجه قالا جاقدير

يلمزديم بير گۈن گلر

اوْ گولوش باغچاسىندان

بىر چىچىك دَرَنَمِر

دردىن ياش پالتارلارين

گۈنشه سَرَنَمِر

گىديش حاقدىرسا آنجاق

يېرسىز چاغدا گلندە
سانكى ياشىل تارلانى
باياض تۇمور جوقلارى
شىدىرغى دۇلۇ دېيىور
باش گئتوروب بۇ آنلار
گىندىرسەدە تاسىك
اوْرگىن گؤيىر تىسى
نه آزالىرنە سۈنور
آل گئتورون ياخامدان
سيميتىن مالخولىالار
دارىخىران گۇمانلار
منى راحات بۇراخىن
خاطىرەلر قىرىيغى
آى زەركىلى تىكانلار

تبرىز - ١٠/٢/٨٢

عزيزيم تئل اوْزوندن

«عزيزيم تئل اوْزوندن
تؤکولور سئل اوْزوندن
آليم سندن اوْزولدو
دويماديم گول اوْزوندن»
اورگىمین تئل لرى
بۇ گۈزل بایاتىنى
كامان اينىلىتىسى لە
قانيما قاتان زامان
اوْتاغىمىدا من ايلە
اوْز، اوْزه اوْتۇرموشدو
اۇلۇمدن آجى هيجران
مورلو اوْشاقلاڭار كىمى
قاش قاباق ساللامىشدى
ائويىمده كى باهارىن تابلوسو كىچىك گولدان
ھر بىر يانا باخىردىم
دىلەك لر آلازلانىب
يانىب كوڭلە دۇنوردۇ

هىجرانىن گۈزلىرىنده
 ايلغىم - ايلغىم سئۇنوردو
 قان يېرىنە داماردا قىغىلىجىم دۇلانيرىدى
 باشىمىن چانا غىيندا
 سانكى اوْجاق يانىرىدى
 گۈزلىرىمە بۇ دنيا ائله تار گۈرونوردو
 دئىيردىم بس سَحَرَدَه
 قارانلىق يوْللارىنى
 اوْزومە آچاجاقدىر
 اوْرَگىم سىندىن اۋترو
 اوْ قَدَر دؤيونوردو
 سانىرىدىم كى كۈكسومو
 سىندىرىپ قاچاجاقدىر

يئنە دە آيرىلەيغىن
 تۇرونا دوْشَن اوْرَك
 حىات تىكانلىغىندا
 غَمە ايلىشىن اوْرَك
 سۇرۇشور سنى مندىن
 «عزيزىيم تېل اوْزوندىن
 تؤكولور سېل اوْزوندىن
 آلىم سىندىن اوْزولدو
 دۇيمادىم گۈل اوْزوندىن»

تېرىز

اگر

اگر بير داري سقال در بچه تا پيب
كؤنلومون ائويينه با خا بيلسه يدين
جانىما اوْد سالان سۇنسوز سۇو گىنى
مارال گۈزلىرين له آلا بيلسه يدين
اگر بيلسه يدين كى سنى سئومە ييم
گۈناھ بۇ ياسىلا بۇ يانان دئىيل
بيلسه يدين دنيادا سنى منيم تك
نه سئون اوْلو بدور نه سئون اوْلار
اوْر گىن گلمىزدى يۇخ سۇيلىه مزدىن

تبريز - ١٣٩٠

سر بست لر

ياشامىمین الينجى ايلى

آشدى الينجى داغيدا
عؤمرون كؤهلنى
قان ترا يچره گئز قيرپىمىندا
قا باقا قاتدىق
چالا چۇخورلو گۈنلرى
دومنلى آيلارى
وولكانلى ايللىرى
چاققال دۇلۇ مشەلرى
اولدو سيرداشلار يىم آز، آز
چىخارتىيلار آغىلى تىكالا لارى جانىمدان
قانلى كونىگىمى گئودەمدى
يارالارىمى باغلاماق ايچون
چۇخلاريدا ساتىيلار كىشى لىگى دىر- دىمىزىنه
خياوان قيراغىندا
بۇنولا
ھەمشە منىم لە بىر چۈجۈق دۇلاندى
بۇتون يېغىنجاقلا لارى قارا چۈخام كىمى

چۈخونا اينانديم
چۈخ گىزلىرى يىلمز - بىلر.
اوتىدوم سۇى، تىن سرحدلىيىندن
اوز گۆرلۈك و انسانلىق ايچۈن
اوز كىلىرى قۇرويا، قۇرويا گۈزو آچىق
دوپونله دىم گۈنلەرى بىر - بىرىنە
قىسىلر ايچىرە
قانلى بارماقلاريملا
عەمۇر قىسالدى
گۈنلەر گۈرددوم ايللەردىن آغىر
ايلىر گۈرددوم گۈنلەردىن فاغىر
اوچالىقدا آلچاقلىقلار گۈرددوم؛ عىقلە سىغماز
درىنلىك لىر دە دايازلىقلار
شاعير گۈرددوم سۈلندى
سۇكاك سۇكاك
تولكۇنۇ آسلانا
چىردەنى قارتالا او خشادار كىن
شاعير گۈرددوم تاپتادى آلچاغلىغى
كَرَن - كَرَن
ياشاتدى غرورونو بابك ساياغى
داياناراق ساوالانا
بۇ قىسا جىق عەمۇر دە نەلر گۈرددوم، نەلر
بۇ تون قرىنەلر دۇلدۇ

كۈل بۇيالى ايللىرимه
شاشىردىجى سالخىمالارىلا
آشدى اللىنجى داغيدا
عئومرون كوهلهنى
قان تَر اىچىرە گۆز قىرىپىمىندا...

تبرىز - ۱۳۸۸، پايسىز.

داعش

اوْ قَدَرْ بَئِنِيزِي يَئِيزِ كى پَئِينِه دَؤَندُو.
اوْ گَيِزِه.

داشى يىن اسگى فيكىزىن داشىلىنى
دانقالاق لار؛ آنلامازلار؛ عارسىزلار، شاشقىنلار
اکدىيز ظولوم، دردى يىز اولوم،
سوچسوزلوق تارلا لاپىندا.

گۆزلر يىز دۇلۇ دەشت
بارماغلارىزدا قان پۇھەرسى

تانرىيز كىم؟
معبدىيز هارا؟

جىتىزىن يۇلۇ مىنلر جە دامودان كېچىر
سيزدىن اوْنجه لرىنىزىن دە

كىمىي جىتىزە چاغىرييسز كىمى؟
يوّزلىر جە چىراڭى ئۆلدۈرۈز

قارانلىق چىن
گۇنشه نە يا پاچاقسىز
قارا بايراغىزى كۈلە دئوندرىنە

تبرىز- ١٣٩٢

سئل

يۇرۇلدوم گۈزلمەدن يارىنلارى
بلكە گۈنىش بىر ايش ياپدى!
خياواندا چاغلايان سئل
كۈچەلرە دۇغرو يۈنلەمكەدەدیر
قاپى دئيولجىك، اوْرَگىم چىلغىن بىر گۈيرچىن
كىمىسىز؟
قۇنىشىيام؛ قۇرخمايىن!
قۇرو نسنهلىرى گىزلەدىن
قۇندارما بىر ياخارى ياپىن
سئل ئولرە دۇلماقدادىر

تېرىز

حیاتینی واختسیز دیشن کاظم قاینیما

اولوم بیر شئى دېيلدیر
آيرلیغىن دىر
گۈزلىرىمده گىله لەن يالنىز
اونملى، كىچىك ياورونو؛
گەنج يۇلداشىنى
باشى آچىق قۇيىماماق
و ياشاماق ايدى
ايىدى كى آرخايىا باخىمادان
تلەسىك چىخىب گەتىدىن
كۆسمە يە حاققىمى يۇخ ؟

تبرىز - ۱۳۹۲/۱۰/۷

يۇللاز

بىز يۈرۈدو كجه يۈللاز اۇزاندى
پاسلاندى آيناسى پىنارلارىن
گۈزه سۈيىكتەن ياسمنلىر
سانكى چال تىكانىدىرلار

١٣٩٠ - تبريز

دئ دانيش

«شاعر دوستوم، ديرلى كؤنولداشيم محمد على نهاوندى (موغان) جنابلارينا»

دئ دانيش

دينجلسين اورك

قالسادا عؤموردن بير گون

قيشدان ايللر

گوز باتلاغيندا چالىخلايان كؤنولداشينا

اوُمود اسيمى، ياز موشتلوغۇ گؤندر

سوسمما

سنکى هئى منه سئوينج چلنگى هؤرردىن

ديرنج داياغى يۇناردىن

هانكى سئوگى ايله ياشارام سارسيلىسان

هانكى داغاسئيكتىرم يىخىلسان

قارسالاماسين شاختا گوللرىنى

پايز چؤللرىنى

دئ دانيش

سرىنلىسىن اورك

شورانلىغييما چىچك

دؤزومسوزلويومده

موُتلووق تۇخومو چىرتلاسىن

تبرىز- ۱۳۹۲/۲/۱۵

كۈنلۈمۈن كۈرپەسى

چۈخىلارى يازدىلار شان شهرت اوْچون
آلداناركىن اىچى بۇش آلقىشلارا
اۋزلىرى مۇرگولو
آيىلدىريق دئدىلر اۋزگەلرى
بىر سىرادا
ايچ آتىلىنى سۈندۈرمىيە يازدىلار
آنجاق من
كۈنلۈمۈن چىلغىن كۈرپەسىنى
نه يازماقل؟ نەدە يازماماقلادىلار
اوْودا بىلمىرمۇ

تېرىز-1391

قارا داغ زىزلىسى

آراز پارچالاسادا بير اوڭگى
قارا باغ يىدىرتسه ده بال قايماقىن
آزغىن يادلارا
بابك كىمى آسلاملار داياغى اولان قارا داغ
ئىچە جالا يىلدى قارا داغلارينى
ائللرىنىن گۈنلىرىنه!

قويونلار

قويونلار موڭگولمەدن دۇيمادىلار

قۇرۇلار دىدىيېب داغىتىمادان

هاراي، هاراي، آى قاتى دۇمان

١٣٩٢-تبرىز

سن

شعر واراقلارينا نىجه دۇلدۇروم سنى
دۇنيا ياسىغمايان گۈزلىيگىنى
نه دئىيم سىندن
آخساقدىر دۇنيانىن بۇتون سۆزجوڭلرى
هانسى لالەدە دوداقلارينىن آتىشى ياتمىش
هانسى مارال گۈزلىرين سەراتمىش
آيلا گۈن اسگى سىمگەلەدىلەر مثالسىز بىزىنندن
خيال جىتىمەن تايىسىز پريىسى
سۇگىمى چۈخ گۈرمە
رؤيارىمدا چىچكلىن
خيالىمدا اۋز

تبرىز- ١٣٩٠

ترسە

سېغىناباق يېرىم يۇخ
يالقىزلىغىم او كىانلار قىدەر سۈنسۈز
هرايشىم ترسىنەدىر
تارىما ساز سىمى
سازىما تار سىمى باغلابىرام
يۇلداشىم نېتونلو
آرخا داشلارىم مارسلى
اونلار گۈنىش آردىنجادىرلار
من گىنچە
بىر ساعات اوپىماق
و هر شئىي اۇنوتىماق اىچون

آخ اى اۇزگورلوك

تاماشيا چىخمىشىديلار بوش بئىن لر
سنى غفىل سئللر، اويان، بۇيانا چىرپار كن
دۇداقلارين سارالىردى
گۈنшин باتابات چايلانىدا
آخ اى اۇزگورلوك
ايىدى سىنىن اىينى
تۇر آنانلار تۇرۇنا دوشىن چىچكىردىن آلىرىق
بۇلبول اۇزلمى چىچكىردىن
آلازلانار كن اىچىمىز

سوچون يۇخ

آخ اى بىلگىن يۇردداش

سېنىنده بئىنин

بىر تەھر دۇنماش

سوچون يۇخ

دۇندورور ھمىشە بۇ يېرىلىن ھاواسى

تبرىز - ۱۳۹۰

دانقالاق

دانقالاغین بيرىسى
چىگىنلىرىنده يۇخ، قافاسىندا اىلان بئجرىر
اۋز گورلەرن قانى ايله
دەنیا منىمكى دىر دئىر
اوْزونە دەنیا توپورر كن
دانقالاغین بيرىسى

تبرىز- ۱۳۹۱

حسوت

سايمازيانا كىچىر دلبر
اۋتىرى آسيم كىمى
سرىنلەنير آنجاق اوْرَك
اوز گورلۇيون غۇربىتىنده

١٣٩١- تېرىز-

يالنيز

سوْنسوزلا دير دوزلو گولوشونو
بوْجاقلارى دوداغى نين
من سنله بوْتون سرحدلىرى گئريده بوراخديم
گئزل سئو گيليم
ديله گلمز اسرىكلىكى
دوْداقلاريندان درنده
اينانيرام يارانيشين سحر كارليغينا
ديل سؤيله يه بىلمە ين محبىتى
يالنيز عشق يۇزا ييلير
و هريانا آخىر سئو گى
سنله منيم قول - بۇيون اولماغىم
سوْچسوز؛ دوغال
كيمسىنин آياغىن آياقلامادان
يالنيز كىشى ايله قادىنин بىرلىكىنى هارايلايير.

تبريز - ١٣٩٤

چئویریلر

حقيقت ...

«مارينا تسوه تايرو»

حقيقتى دوشونورم

قالان بوتون افسانه دىرى

هئچ بير يئرده هئچ بير كسىن

دؤيوشمه يە گىرە گى يۇخ

باخين!

آخشام چاتىب.

گىچە

آددىم - آددىم

يۇلدان يېتىر

نه سۆزۈز وار

آى شاعىرلر

آى عاشقىلر

آى انسانلار

تۇختاق تاپىر يېل

وَ تۇپراق، قىروولارلا

اۋزوң بېرىر

اولدوزارين قاسيرغاسي
گئى اوزوندە ساكىتلىشىر
و تىزلىكله
بىز هامى مىز
تورپاق آلتدا
تۇختاق تاپىب، ياتاجايىق
او بىزلىرى كى
يېر اوزوندە
بىر تۇختاخلىق تاپانماديق
... و چۈخ گئردو ك بۇ تۆحفەنى
اونا، بۇنا

ترجمە
٨٢/١٠/١ - تبريز

سئوردىن سن منى

«مارينا تسوه تايوا»

سئوردىن سن منى
و يالانلارين
باشقابير حقيقىت داشىياردىلار
بۇتون سرحدلىرى ، سيندىران عشقىن
سونسوزلوق مرسىنده كىچىرىدى اى يار
آنجاق بىلمز ايدىم
[زامان كؤھلىنىن
اوزوندن گىرىدە ساخلايان سئوگى]ـ
بىر گۈن قول قانادسىز
دوشوب اوزانار

.....

ايىدى
اللىنى قالدىرىپ گىندىن
كۈز ياشى تؤكىرك
آجى يوللارا
دىلىن، توئار توئماز
گىت، گىت دېيىرسن.

ترجمە

تبرىز/٨/١١/٨٢

آنلاسايدىم او گۈن

«مارتين نيمولر»

اونجه جۇھودلىرى ازدىلر

من دئىلدىم

سوْنرا سئندىكاكچىلارى

منه نە!

بۇ كره ليبراللارى

سيىمدە چىخىمادى

من هارا ليبراليزم هارا!

كۆمۈنېستلىرى

دېنەمەدىم

ايىدى بۇينوما نوختا سالىپ سوروپورلىر

كىمسەنин دە جىنقىرى چىخىمیر

آخ... آخ... آنلاسايدىم او گۈن...!

يانليشليق بيز ايله يدير

«سيد على صالحى» دن

يانليشليق بيز ايله يدير
پinar يۇخوسون پيالەدە ايمگەلىيردىك
اللىريميز بۇش، اوّرگىمiz دۇلۇ
سۈزۈمۈز ھېپ من! من! من!
كاش بىلە يدىك
ھەچ بىر كېنڭ دوئىنىن دوشلەين دېيلدەر
داھانىلە يك
ايندى كى سۇ ايمگەسىلە ئولوم بۇغازىنا دوشىمەدە يك
اثودن گلنە آغ بىر مندىل
بىر پاكات سىگار
فروغوندا شعر دفترىن گتىر
باش باشا سؤىيىكە يىب،
ايىللە آغلامالى ييق
توڭىنماز دۆزۈمەدە گتىر

بئله اولدو

«سید علی صالحی» دن

بئله اولدو؛

سیزلىرنىد بىرى

گۈزلىرنىد يۇخۇ تۆكولن، آرالىق اوشاقلارينا
چۈرۈك لە ماھنى فنارى گتىرسىن.

بئله اولدو؛

سیزلىرنىد بىرى

دنىانىن سۇنونجو گاردوندا ياتانىنا
اۋپوشلە دىنجىلىك يۇرقاتى گتىرسىن.

بئله اولدو؛

سیزلىرنىد بىرى

ياشىل گوٽىندى اوْزىرىنە چىخىب
بۇ يۇرقۇن گئچەنин اوْلدوزلارينا
ياخارى ياپسىن.

...

نېجە اوْلدو

اُ بئله سۆز چىراغى
اُ بئله چۈرۈك عطرى

او بئله يۇرقان يۇخوسو!

...

من

كۈتىلەرە سۆيىلە جىم

گۈجۈم

بىر بئله مىن اۋزلىلو يە يىتمىر

...

ايلىرىدى

سيچان داراشىب

فرهاد اولموش

جمعه

بىزىم بۇ تون هفتە لىرىمىزىن

دېيشىك آدى دىر

بىلىرسىنمى

«شفىعى كىدىكى» دن

دالغا تك اۋزومدىن اۇزاقلاشار كن
بىلىرسىنمى نئچىن ارى يىرم من
بۇ قاتى ظلمتىدە بۇ سىسىزلىكىدە
سۇمىرم بۇ سېبۇتون گۈردو كلىرىمى
گۈرمورم بۇ سېبۇتون سۇدىكلىرىمى

سۈزلۈك

آغاچ: فاصله اۇلچوسو آلتى كيلومترلە برابر
آغىچى: اىدىيىجى، نوحە خوان
آلازلانماق: آلا ولانماق، شүلە چىمك
آلاغ: هرزە او تلار
آلقيش: تېرىك، تعرىيف
آلقيشلاماق: تېرىك دئمك؛ قارشىلاماق
آنى: خاطىرە
اسرك: باخ اسىرىك؛ سرمىست
اسرىك: سرمىست
اسىرگەمك: چوخ گۈرمك
اسىم: نىسيم
انگىنلىك: وو سعتلى و گىنىش بىر فضا، كاييانىن ان اوْجا يېرلىرىندن
كايادىير
آنماق: باشا دۇشمك، دۇشۇنماك
بات بات: وحشى بىر آلاق بولولە او خشار دنهلى ايلە، هر كىيم او نون
دنهلىرىندن يىسە بىر نىچە ساعات دلى او لار
بېك: گۈزۈن گىلەسى
بىكچى: نىگەبان
بۇزقىر: سوسوز و اوْتسوز چۈل (كويىر)

بۇش بوغاز: هدرن-پدرن دانیشان فیکری دایاز کىمسە

بىلىك: دوْشونجه، (آگاهى)

پۇسکورمك: گوجله اسن قارلى يىل، گوجلو قايىارتى (فا: فوران)

پىنار: بولاغ، چشمە

تاپشىرىق: وصىت؛ سفارش

تۇختاخلىق: (عربجه: تسكين)

تومورجوق: شكوفه

تونقال: ياندىيرماق ايچون بىر يئرده توپلانمىش او دونلار

جيغىر: انسىز و دارىشلىق يول

چاش باش: گىچ، سرگىرداڭ

چاولان: چاغلايان، شلالە

چېرى: حصار

چلنگ: گۈل و يا بىتكىلەرن دايىرە شكلىيندە هئورولموش زىنت، بىزك

چىلغىن: جوشقون، او دلو آلاولى

چىنقىل: نارىن و ايتى داش

دە: داها

دارما داغىن: سؤكولوب داغىلىمىش. (درب و داغان)

داريسقال: دارىشلىق

داشىل: فسىل

داملا: دامجى، (فا: قطره)

دانقالاق: حددىندن آرتىق دوْشوننمز

درىز: هر تەر گۇيرتىنى يىچىپ بىر يئرە يىغىب باغانلىمىش باغلىيىدا دئىرلە؛

مثال؛ بوغدا درىزى، يۇنجا درىزى و ...

دويغۇ: احساس، عاطفە

دوْيۇن: توى بايرام؛ چال چاغىر

دېبچىك: گۈلدان

دېخ: دېق. سيل خستەلىڭى

دېلک: آرزى

روزگار: أَسِيم، نسيم

زنگىن: دولغۇن دَيرلى؛ (عربجه: غنى)

زومار: روزى، آذوقه

زىرووه: عربجه؛ ذروه؛ داغىن باشى

سارسىلماق: آياقدان دوڭشمك

سميرسيز: سىسىز

سۇچ: گۈناھ

سۇرغۇ: سوال

سورگۇنلوك: تبعيد

سيخ: قالىن

سيميتىن: جانى بىرك؛ اوزدن گىتىمەين

شۇلن: ايلنجە يېغىناغى، ضيافت

شنلىك: سۋىئىنج، شادلىق

شىدىرقى: شدىد

شىمىشىك: اىلدىرىم

ضياء: ايشيق، نور

قايسىغا: طوفان

قافا: باش

قافلان: پلنگ

قالدىيرماق: گۇتورمك؛ قۇوزاماق

قاينى: فيكير، نىڭرانچىلىق

قرنفيل: مىخك

قوزئى: شمال

قوش قووان: مترسک

قۇندارما: ساختا، (مصنوعى، ساختگى)

قىتلىغ: قحطى

قىغىلچىم: قور، آتسپاره

قىيمىلدااماق: بىر يئرە يىغىشىب چابالاماق (فازىدەن)

كۈرۈك: قالايچى لارين درىدىن دوزه لىنىمىش يىش ووران آلتلىرى كى
كۈمور او دون آلىشىدىرىاردى

كۈزۈمك: يارانىن قايىغى؛ پىلتەن نىن يانىب قارالمىش باشى

كۈكس: دؤش، سىنه

كۈھلن: آت، بئجرىلمىش آت.

كۈيرك: حساس، دويغولو

كۈيرلەمك: حساسلاشماق، دويغولار اىچره بوغولماق

گۈزە: داغ و تېدەن قايىنابى زىنە آخان كىچىك بولاغ

گۈلچۈك: كىچىك، سوايلە دۇلموش چالا، خىرداجا گۈل؛ حۇووض

گۈلەمچى: كىچىك، سوايلە دۇلموش چالا، خىرداجا گۈل؛ حۇووض

گۈونمك: اعتماد ائلەمك، افتخار ائلەمك

گىنج: جاوان

گۈز: سون باھار، پايزىز

گۈونمك: افتخار ائتمك؛ اعتماد ائتمك

لې: كىچىك دالغا؛ موج

لۇوغالاماق: بۇش بۇشونا دانىشماق

مۇرگۈلەمك: چۈرۈت وورماق

نَسْنَه: شئى

ھەئىيە: توربا، داوار جىق

ھۇتكورمك: گۇرولتولو و اقتدارلا آخان سو؛ او جادان آغلاماق

ھىچقىرىقى: بعض

اۋەتكىك: سۇوو شماق، ردّ اولماق
اۋەپك: قادىن باشىنا سالىنان اۋرىتوك
اۋزگۇرلۇك: آزادلىق
اۋزلم: حسرت
اۈچۈرۈم: پر تگاه
اۈكىان: (يونانجا: اقیانوس)
اوېغۇ: يوخو
اوېلاق: سئىرە نگاھ؛ شكار گاھ
اوېماق: اوپا، مسکن، طايغا
ايتگىن: اىتمىش، گىمىش، پنهان
ايرەم: تېه
ايىنەمكىك: قىزىشماق
اينجە: نازىك (عربىجه: ظريف)
اينجى: سوروارى
اينىلتى: ناله
ويروغىال: كند ائوينىن دامىنин اوزون آغا جلالرى و پىردىلرى
يابانجى: اۋزگە، بىگانە
ياخارى: عبادت. (يالوارىيىب ياخارماق)
ياراسا: گئجه قوشۇ (خفاش)
ياشام: حىات، ياشايىش
يۇسۇن: جلبك؛ خزه
يوّيروک: اوْشاغىن ھاوادا آسلامىش تىپەنن ياتاق يېرى